

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**Кафедра адміністративного права**

# **АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА**

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ  
ПОСІБНИК  
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ  
ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

для здобувачів вищої освіти  
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти  
галузі знань 08 «Право»  
спеціальності 081 «Право»

**Харків  
2024**

**Актуальні проблеми адміністративного права:** навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять для здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» / уклад.: В. М. Гаращук, С. А. Федчишин, Ю. В. Георгієвський та ін. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2024. 80 с.

У к л а д а ч і: В.М. Гаращук,  
С.А. Федчишин,  
Ю.В. Георгієвський,  
М.І. Бєлікова,  
І.В. Бойко,  
О.Т. Зима,  
І.Г. Ігнатченко  
М.С. Ковтун,  
Я.С. Рябченко,  
О.М. Соловійова,  
В.О. Спасенко,  
В.А. Сьоміна.

*Затверджено на засіданні кафедри адміністративного права  
університету (протокол № 12 від 23.04.2024 р.)*

# 1. В С Т У П

## 1.1. Мета та завдання навчальної дисципліни

*Мета* навчальної дисципліни – формування у аспірантів системи знань стосовно сучасного стану розвитку адміністративно-правової науки, її призначення та завдань в умовах європейської інтеграції України, теоретико-методологічних засад адміністративного права та його доктринальних концепцій, наукових підходів до розуміння базових адміністративно-правових категорій та вирішення актуальних проблем розвитку підгалузей та інститутів вітчизняного адміністративного права, вироблення у аспірантів умінь та навичок щодо виявлення, аналізу та вирішення наукових проблем у сфері адміністративного права.

### *Завдання:*

– засвоєння знань про предмет адміністративно-правової науки, її призначення та завдання в умовах інтеграції України до Європейського Союзу, доктринальних підходів до розуміння предмету адміністративного права як галузі публічного права, його системи та принципів, адміністративно-правових відносин, сутності, ознак та видів суб'єктивних публічних прав, системи публічної адміністрації, її інституційних та функціональних основ, проблем цифровізації публічної влади, сучасних підходів до вирішення наукових проблем, пов'язаних із формуванням та розвитком підгалузей та інститутів адміністративного права;

– набуття вміння виявляти, аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру, пов'язані із розвитком адміністративного права, його підгалузей та інститутів, вільно оперувати сучасним понятійно-категоріальним апаратом адміністративно-правової науки, орієнтуватись у актуальних проблемах розвитку адміністративного права та формулювати власну позицію відносно їх вирішення, здійснювати доктринальне тлумачення норм адміністративного законодавства України, застосовувати адміністративне законодавство, виявляти в ньому колізії та пропонувати шляхи їх подолання;

– вироблення у аспірантів навичок вільного орієнтування у системі адміністративного законодавства України та су-

часних наукових джерелах, присвячених доктринальним проблемам адміністративного права, його підгалузей та інститутів, самостійного пошуку та аналізу наукових джерел, використання наукової, науково-практичної та навчальної літератури, баз даних та інформаційних систем у освітньому процесі та науково-дослідницькій діяльності.

1.2. *Статус навчальної дисципліни у структурі освітньо-наукової програми:* за вибором аспіранта.

1.3. *Пререквізити:* теорія права, адміністративне право, філософія, організація та методологія наукових досліджень, форми (джерела) права.

1.4. *Кореквізити:* актуальні проблеми адміністративного примусу, актуальні проблеми адміністративного процесу.

1.5. *Перелік предметних компетентностей здобувача вищої освіти:*

ПК1. Розуміння предмету науки адміністративного права, її призначення та завдань в умовах інтеграції України до ЄС, особливостей співвідношення з іншими юридичними та управлінськими науками.

ПК2. Здатність аналізувати наукові проблеми у сфері адміністративного права та генерувати нові наукові ідеї, пов'язані з їх вирішенням.

ПК3. Здатність орієнтуватися у сучасних наукових джерелах, присвячених доктринальним проблемам адміністративного права, його підгалузей та інститутів, здійснювати самостійний пошук і аналіз таких наукових джерел, використовувати їх у освітньому процесі та науково-дослідницькій діяльності.

ПК4. Знання сучасних наукових підходів до розуміння предмету, методу та системи адміністративного права як галузі публічного права, визначення сутнісних ознак та видів адміністративно-правових відносин.

ПК5. Розуміння доктринального значення принципів адміністративного права, їх системи, видів та проблем оновлення.

ПК6. Здатність виявляти колізії при застосуванні адміністративного законодавства та обирати шляхи їх подолання.

ПК7. Здатність обґрунтовано формулювати власну позицію відносно сутності та ознак суб'єктивних публічних прав, правових проблем, пов'язаних з їх реалізацією, обирати релевантні засоби та форми захисту суб'єктивних публічних прав.

ПК8. Здатність виявляти, формулювати та вирішувати проблеми дослідницького характеру, пов'язані із дослідженням інституційних і функціональних основ публічної адміністрації, сутності та особливостей її актів.

ПК9. Уміння формалізувати інституційні зв'язки в системі публічної адміністрації.

ПК10. Здатність тлумачити інституційні та функціональні ознаки публічної адміністрації.

ПК11. Уміння інтерпретувати категорію «функції публічної адміністрації».

ПК12. Знання основних положень програмних документів ЄС та України щодо цифрової трансформації, розуміння змісту концептуальних засад цифровізації публічної влади.

ПК13. Знання основних компонентів цифрової інфраструктури публічної влади, вміння орієнтуватися у особливостях правового регулювання доступу до таких компонентів, механізмів взаємодії між ними та захисту від несанкціонованих дій.

ПК14. Здатність визначати специфіку статусу та реалізації повноважень органів, що здійснюють державне регулювання в сфері цифровізації публічної влади.

ПК15. Уміння ідентифікувати ознаки актів публічної адміністрації з метою їх розмежування та класифікації.

ПК16. Розуміння сутності концепції сервісної держави та її базових категорій.

ПК17. Здатність аналізувати та оцінювати вплив європейського досвіду регламентації порядку надання публічних послуг на становлення інституту публічних (адміністративних) послуг в Україні.

ПК18. Уміння досліджувати еволюцію поглядів на сутність і зміст послуг у юридичній науці, аналізувати подібні категорії і терміни, що використовують для позначення сервісної діяльності органів публічного адміністрування.

ПК19. Розуміння змісту та особливостей правового регулювання окремих електронних публічних послуг та сервісних проектів.

ПК20. Здатність виявляти, формулювати та вирішувати проблеми дослідницького характеру, пов'язані із впровадженням належного адміністрування в національну правову систему.

ПК21. Уміння застосовувати принципи адміністративної процедури у публічному адмініструванні.

ПК22. Здатність давати наукове тлумачення основним категоріям адміністративної процедури.

ПК23. Уміння інтерпретувати положення адміністративно-процедурного законодавства при його застосуванні у публічному адмініструванні.

ПК24. Знання сучасних наукових підходів до розуміння сутності публічної служби, її ознак та видів, визначення предмету службового права, його галузевої належності та шляхів систематизації.

ПК25. Розуміння концептуального значення принципів публічної служби, їх змістовної характеристики та проблем нормативно-правового врегулювання.

ПК26. Здатність розмежовувати моделі публічної служби в державах-членах ЄС, оцінювати їх переваги та недоліки, визначати особливості сучасної моделі публічної служби в Україні, тенденції та перспективи її розвитку.

ПК27. Розуміння сутності європеїзації публічної служби, системи та видів європейських стандартів публічної служби, проблем реформування публічної служби в Україні на шляху впровадження європейських стандартів.

ПК28. Уміння тлумачити норми антикорупційного законодавства та застосовувати інструменти для зміцнення доброчесності в публічній сфері.

ПК29. Здатність критично оцінювати правове забезпечення антикорупційної інституційної системи, спроможність розробити зміни до законодавства щодо реформування антикорупційної системи.

ПК30. Розуміння сутності кодексу етики та кодексу поведінки, здатність проводити їх ґрунтовний аналіз.

ПК31. Здатність критично оцінювати наукові позиції змісту основних категорій адміністративно-деліктного права.

ПК32. Навички генерувати нові підходи до розвитку та вдосконалення адміністративно-деліктного законодавства.

ПК33. Уміння тлумачити норми права задля виявлення нових викликів у правозастосовчій діяльності та окреслення нових ідей правового регулювання порядку притягнення до адміністративної відповідальності.

ПК34. Здатність орієнтуватись у системі та видах адміністративно-правових режимів, визначати особливості кожного з них.

ПК35. Уміння інтерпретувати положення законодавства про адміністративно-правові режими.

ПК36. Здатність визначити вплив надзвичайних адміністративно-правових режимів на реалізацію конституційних прав людини та громадянина, розробляти способи їх захисту.

#### *1.6. Перелік результатів навчання здобувача вищої освіти:*

РН НД 1.1. Демонструвати розуміння предмету науки адміністративного права, її призначення та завдань в умовах інтеграції України до ЄС, особливостей співвідношення з іншими юридичними та управлінськими науками.

РН НД 1.2. Аналізувати наукові проблеми у сфері адміністративного права та генерувати нові наукові ідеї, пов'язані з їх вирішенням.

РН НД 1.3. Орієнтуватися у сучасних наукових джерелах, присвячених доктринальним проблемам адміністративного права, його підгалузей та інститутів, здійснювати самостійний пошук і аналіз таких наукових джерел, використовувати їх у освітньому процесі та науково-дослідницькій діяльності.

РН НД 1.4. Орієнтуватися у сучасних наукових підходах до розуміння предмету, методу та системи адміністративного права як галузі публічного права, визначення сутнісних ознак та видів адміністративно-правових відносин.

РН НД 1.5. Розуміти доктринальне значення принципів адміністративного права, їх систему, види та проблеми оновлення.

РН НД 1.6. Виявляти колізії при застосуванні адміністративного законодавства та обирати шляхи їх подолання.

РН НД 1.7. Аналізувати сутність і зміст категорії «публічна адміністрація».

РН НД 1.8. Обґрунтовано формулювати свою позицію щодо розуміння системи публічної адміністрації.

РН НД 1.9. Тлумачити категорію «функції публічної адміністрації».

РН НД 1.10. Формулювати свою позицію відносно сутності та ознак суб'єктивних публічних прав, правових проблем, пов'язаних з їх реалізацією, обирати релевантні засоби та форми захисту таких прав.

РН НД 1.11. Аналізувати вплив практики Європейського суду з прав людини на становлення та розвиток законодавства у сфері захисту суб'єктивних публічних прав.

РН НД 1.12. Співвідносити переваги та недоліки впровадження сучасних цифрових технологій в діяльність органів публічної влади, пропонувати нові сфери, напрямки та моделі застосування сучасних цифрових технологій в діяльності органів публічної влади.

РН НД 1.13. Розв'язувати правові проблеми міжвладної взаємодії задля ефективної цифрової трансформації публічної влади, пропонувати шляхи їх вирішення.

РН НД 1.14. Генерувати власні наукові ідеї з удосконалення правового регулювання чинних та нових електронних послуг та сервісних проектів в різних сферах здійснення публічної влади.

РН НД 1.15. Аналізувати природу актів публічної адміністрації.

РН НД 1.16. Обґрунтовано формулювати свою позицію щодо класифікації актів публічної адміністрації.

РН НД 1.17. Дискутувати щодо доктринального розуміння загальних адміністративних актів та адміністративних договорів як актів публічної адміністрації.

РН НД 2.1. Формулювати зміст та основні складові ідеології служіння держави людині.

РН НД 2.2. Демонструвати знання співвідношення між європейською та національною термінологіями, які використовуються для позначення сервісної функції публічної адміністрації.

РН НД 2.3. Дискутувати зі складних правових проблем застосування європейських стандартів надання публічних (адміністративних) послуг.

РН НД 2.4. Аналізувати сутність і зміст концепції належного адміністрування.

РН НД 2.5. Обґрунтовано формулювати свою позицію щодо шляхів впровадження належного адміністрування в національну правову систему.

РН НД 2.6. Інтегрувати знання про концепцію належного адміністрування та акти публічної адміністрації в сучасну доктрину адміністративного права.

РН НД 2.7. Тлумачити основні категорії адміністративно-процедурного законодавства.

РН НД 2.8. Демонструвати знання сучасних наукових підходів до розуміння сутності публічної служби, її ознак та видів, визначення предмету службового права, його галузевої належності та шляхів систематизації.

РН НД 2.9. Розуміти концептуальне значення принципів публічної служби, їх змістовну характеристику та проблеми нормативно-правового врегулювання.

РН НД 2.10. Розмежовувати моделі публічної служби в державах-членах ЄС, оцінювати їх переваги та недоліки, визначати особливості сучасної моделі публічної служби в Україні, тенденції та перспективи її розвитку.

РН НД 2.11. Розуміти сутність європеїзації публічної служби, систему та види європейських стандартів публічної служби, проблеми реформування публічної служби в Україні на шляху впровадження європейських стандартів.

РН НД 2.12. Розуміти та вміти застосовувати ключові інструменти для зміцнення доброчесності публічної служби.

РН НД 2.13. Надавати належну оцінку проблемам, пов'язаним із інституційним забезпеченням доброчесності публічної служби, пропонувати зміни до чинного законодавства.

РН НД 2.14. Демонструвати навички ґрунтовного аналізу чинних кодексів етики та кодексів поведінки, пропонувати шляхи їх вдосконалення, дискутувати зі складних правових проблем щодо зміцнення цінностей і внутрішньої мотивації публічних службовців.

РН НД 2.15. Формулювати належні аргументи на підтримку власного бачення необхідних змін у категоріальному апараті адміністративно-деліктного права.

РН НД 2.14. Запроваджувати отримані в процесі дослідницької діяльності результати до науково-педагогічної діяльності, законопроектної роботи та правозастосовної практики.

РН НД 2.15. Тлумачити та здійснювати порівняльний аналіз норм національних та міжнародних правових актів, котрі регулюють порядок притягнення до адміністративної відповідальності, формулюючи пропозиції задля оновлення чинного адміністративно-деліктного законодавства України.

РН НД 2.16. Тлумачити норми права, що регулюють відносини у сфері встановлення та реалізації адміністративно-правових режимів.

РН НД 2.17. Аналізувати іноземний досвід використання адміністративно-правових режимів та оцінювати можливості його застосування в Україні.

РН НД 2.18. Визначати передумови та способи запровадження адміністративно-правових режимів, межі їх дії.

РН НД 2.19. Обґрунтовано формулювати свою позицію щодо доцільності/недоцільності запровадження адміністративно-правових режимів.

ЗАТВЕРДЖЕНО  
на засіданні кафедри  
адміністративного права  
Національного юридичного університету  
імені Ярослава Мудрого  
(протокол № 12 від 23.04.2024 р.)

## **2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА”**

### **Модуль 1. Теоретико-методологічні засади адміністративного права**

*Доктринальні засади адміністративного права.* Наука адміністративного права, її предмет та завдання в умовах європейської інтеграції України, співвідношення з іншими юридичними та управлінськими науками. Еволюція науки адміністративного права та сучасна адміністративно-правова доктрина. Адміністративне право як галузь публічного права: наукові підходи до розуміння предмету, методу та системи. Трансформація системи адміністративного права. Адміністративно-правові відносини: сутнісні риси та класифікація. Принципи адміністративного права: доктринальне значення, види та проблеми оновлення.

*Суб'єктивні публічні права: наукові підходи до розуміння.* Проблеми визначення сутності та ознак суб'єктивних публічних прав. Доктринальне розуміння «носіїв» суб'єктивних публічних прав. Передумови виникнення суб'єктивних публічних прав. Види суб'єктивних публічних прав та їх характеристика. Міжнародні стандарти суб'єктивних публічних прав. Засоби та форми захисту порушених суб'єктивних публічних прав. Актуальні напрями вдосконалення законодавства України у сфері захисту суб'єктивних публічних прав.

*Публічна адміністрація: інституційні та функціональні основи.* Доктринальні підходи до тлумачення категорії «публіч-

на адміністрація». Інституційні основи публічної адміністрації. Система публічної адміністрації. Види суб'єктів публічної адміністрації. Ієрархічна побудова публічної адміністрації. Функції публічного адміністрування, їх зміст. Функціональне розуміння публічної адміністрації.

*Акти публічної адміністрації.* Наукові підходи до розуміння сутності актів публічної адміністрації. Відмежування актів публічної адміністрації від інших правових актів. Класифікація актів публічної адміністрації. Характеристика нормативних та індивідуальних актів публічної адміністрації. Правова природа та ознаки адміністративного акта. Наукові погляди на категорію «загальний адміністративний акт». Концептуальні підходи до тлумачення адміністративного договору. Науковий аналіз положень Закону України «Про правотворчу діяльність». Подолання колізій норм права під час застосування актів публічної адміністрації. Проблематика оскарження актів публічної адміністрації.

*Проблеми цифровізації публічної влади.* «Цифровий компас ЄС – 2030» як один із сутнісних орієнтирів цифрової трансформації публічної влади в Україні. Електронна демократія як доктринальна засада функціонування держави в контексті її євроінтеграційного курсу. Основні компоненти цифрової інфраструктури публічної влади в Україні, засади їх взаємодії та тенденції розвитку. Етико-правові проблеми впровадження провідних цифрових технологій (Big Data, Blockchain, Artificial Intelligence, ChatGPT тощо) в діяльність органів публічної влади. Актуальні проблеми правового регулювання захисту інформації в інформаційно-комунікаційних системах органів публічної влади в Україні в умовах воєнного стану. Зміст компетенції Міністерства цифрової трансформації України, проблеми міжвладної взаємодії в його діяльності та шляхи їх вирішення. Діючі під час воєнного стану та перспективні в післявоєнний період електронні послуги та окремі сервісні проекти органів публічної влади.

## **Модуль 2.**

### **Актуальні проблеми розвитку підгалузей та інститутів адміністративного права**

*Концепція сервісної держави.* Ідеологія «служіння» держави інтересам людини. Концепція «сервісної держави». Європейські стандарти публічного адміністрування. Сервісна функція публічної адміністрації. Публічна послуга. Адміністративна послуга. Співвідношення понять публічна та адміністративна послуга. Концепція послуг, що становлять загальний інтерес (services of general interest – SGI). Послуги загальноекономічного інтересу (services of general economic interest – SGEI). Соціальні послуги загального інтересу (social services of general interest – SSGI). Некономічні послуги загального інтересу (non-economic services).

*Концепція належного адміністрування.* Сутність і зміст концепції належного адміністрування. Джерела права ЄС щодо належного адміністрування. Впровадження належного адміністрування у законодавство України. Сфера дії Закону України «Про адміністративну процедуру». Доктринальне тлумачення базових категорій адміністративної процедури. Принципи належного адміністрування, їх практичне значення. Суб'єкти адміністративної процедури, їх характеристика. Адміністративне провадження: етапи та стадії. Колізії при застосуванні Закону України «Про адміністративну процедуру» та інших законів, способи їх подолання.

*Публічна служба: європеїзація та проблеми реформування.* Наукові підходи до розуміння сутності публічної служби, її ознак та видів. Концептуальне значення принципів публічної служби, їх змістовна характеристика та проблеми реалізації. Проблеми правового регулювання публічної служби в Україні. Службове право: предмет, галузева належність та проблеми систематизації. Моделі публічної служби в державах-членах Європейського Союзу: а) «відкрита» («посадова») та «закрита» («кар'єрна») модель; б) «централізована» та «децентралізована» модель. Особливості моделі публічної служби в Україні, тенденції та перспективи її розвитку. Європеїзація публічної служби в Україні: сутність та напрямки. Європейські стандарти публічної служби, їх система, види та особливості правового закріплення. Меритократична концепція публічної служби. Проблеми

реформування публічної служби в Україні на шляху впровадження європейських стандартів.

*Доброчесність публічної служби.* Доброчесність як необхідна морально-етична складова діяльності публічного службовця. Концепція управління доброчесністю в публічній сфері. Інструменти зміцнення доброчесності публічної служби. Сучасний стан та напрямки реформування інституту запобігання корупції в Україні. Державна антикорупційна політика. Сучасні підходи до проблем реформування системи спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції. Міжнародні стандарти та моделі антикорупційних інституцій. Правила доброчесності публічних службовців: законодавче забезпечення, проблеми систематизації. Кодекс етики та кодекс поведінки як ключові інструменти зміцнення доброчесності. Наукові підходи щодо проблеми відповідальності за порушення доброчесності в публічній службі.

*Актуальні проблеми адміністративно-деліктного права.* Місце адміністративно-деліктного права у правовій системі України: наукові підходи, необхідність формування та перспективи розвитку. Сучасний стан та напрямки реформування адміністративно-деліктного законодавства в Україні. Адміністративно-делікте право України: поняття, сутність, предмет, структура. Аналіз наукових підходів до визначення поняття «адміністративна відповідальність», закономірності розвитку її основоположних категорій. Засади адміністративної відповідальності. Дія конституційно-правових принципів презумпції невинуватості та індивідуалізації юридичної відповідальності. Можливі шляхи застосування в Україні принципу об'єктивної відповідальності (*prima facie*) в правовідносинах, пов'язаних з притягненням до адміністративної відповідальності відповідно до усталеної практики Європейського суду з прав людини. Юридична природа адміністративного правопорушення. Актуальні питання складу адміністративного правопорушення. Проблемні питання правового регулювання та практики застосування порядку притягнення до адміністративної відповідальності.

*Адміністративно-правові режими.* Поняття, сутність та

ознаки адміністративно-правового режиму. Наукові погляди та теоретичну концепцію адміністративно-правових режимів. Місце адміністративно-правових режимів у системі публічного адміністрування. Правове регулювання адміністративно-правових режимів. Складові адміністративно-правових режимів. Порядок запровадження правових режимів у сфері публічного адміністрування. Особливості реалізації прав та законних інтересів у межах правових режимів. Види адміністративно-правових режимів. Звичайні адміністративно-правові режими. Надзвичайні адміністративно-правові режими. Постійні адміністративно-правові режими. Тимчасові адміністративно-правові режими. Іноземний досвід використання адміністративно-правових режимів та його запровадження в Україні.

## ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

| №<br>п/п                                                                                                 | Т е м а                                                      | Усього годин | У тому числі |                   |                   |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------|--------------|--------------|-------------------|-------------------|
|                                                                                                          |                                                              |              | лекції       | практичні заняття | самостійна робота |
| 1                                                                                                        | 2                                                            | 3            | 4            | 5                 | 6                 |
| <b>МОДУЛЬ I. Теоретико-методологічні засади адміністративного права – 84 год.</b>                        |                                                              |              |              |                   |                   |
| 1                                                                                                        | Доктринальні засади адміністративного права                  | 18           | 2            | 4                 | 12                |
| 2                                                                                                        | Суб'єктивні публічні права: наукові підходи до розуміння     | 16           | 2            | 2                 | 12                |
| 3                                                                                                        | Публічна адміністрація: інституційні та функціональні основи | 16           | 2            | 2                 | 12                |
| 4                                                                                                        | Акти публічної адміністрації                                 | 18           | 2            | 4                 | 12                |
| 5                                                                                                        | Проблеми цифровізації публічної влади                        | 16           | 2            | 2                 | 12                |
| <b>МОДУЛЬ II. Актуальні проблеми розвитку підгалузей та інститутів адміністративного права – 96 год.</b> |                                                              |              |              |                   |                   |
| 6                                                                                                        | Концепція сервісної держави                                  | 14           | 2            | 2                 | 10                |
| 7                                                                                                        | Концепція належного адміністрування                          | 18           | 4            | 4                 | 10                |
| 8                                                                                                        | Публічна служба: європеїзація та проблеми реформування       | 18           | 4            | 4                 | 10                |
| 9                                                                                                        | Доброчесність публічної служби                               | 14           | 2            | 2                 | 10                |
| 10                                                                                                       | Актуальні проблеми адміністративно-деліктного права          | 18           | 4            | 4                 | 10                |
| 11                                                                                                       | Адміністративно-правові режими                               | 12           | 2            | 2                 | 10                |
|                                                                                                          | <b>Разом</b>                                                 | <b>180</b>   | <b>28</b>    | <b>32</b>         | <b>120</b>        |

## 4. ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

### Т е м а 1. Доктринальні засади адміністративного права

#### *З а н я т т я 1*

#### *П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я*

#### П л а н

1. Наука адміністративного права, її предмет та завдання в умовах європейської інтеграції України. Сучасна адміністративно-правова доктрина.
2. Етапи становлення науки адміністративного права.
3. Адміністративне право як галузь публічного права: наукові підходи до розуміння предмету та методу.
4. Система адміністративного права та проблеми її трансформації.

#### С п и с о к н о р м а т и в н о - п р а в о в и х а к т і в т а л і т е р а т у р и

Адміністративне право: підруч. / [Ю. П. Битяк, І. М. Балакарева, І. В. Бойко та ін.]; за заг. ред. Ю. П. Битяка. Харків: Право, 2020. С. 19-43.

Адміністративне право України: підруч. / [П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака та ін.] ; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ: Вид-во Людмила, 2023. С. 23-38, 72-84, 90-100.

Битяк Ю., Бойко І., Писаренко Н. Система адміністративного права. *Право України*. 2017. № 12. С. 173-183.

Битяк Ю., Лученко Д. Доктрина адміністративного права України: еволюція та перспективи подальшого розвитку. *Право України*. 2021. № 10. С. 44-59.

Гриценко І. С. Становлення і розвиток наукових поглядів на основні інститути вітчизняного адміністративного права: монографія. Київ: Київський університет, 2007. С. 5-84.

Загальне адміністративне право України: підруч. / за заг. ред. С. В. Ківалова і Л. Р. Білої-Тіунової. Одеса : Фенікс, 2023. С. 14-35.

Коломоєць Т., Колпаков В. Доктрина та предмет: сутність і зміст адміністративного права. *Право України*. 2021. № 10. С. 12-27.

Лук'янець Д. М. Про співвідношення методу адміністративного права та методів адміністративно-правового регулювання. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна*. Серія «Право». 2010. № 845. С. 288-291.

Мельник Р. С. Система адміністративного права України: монографія. Харків: Вид-во ХНУВС, 2010. 398 с.

Радишевська О. Р. Адміністративне право України в умовах європеїзації: монографія. Київ: Талком, 2020. С. 234-371.

Стеценко С. Предмет адміністративного права як «вічнозелений» сюжет адміністративно-правової науки. *Право України*. 2019. С. 29-45.

## **З а н я т т я 2**

### *П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я*

#### **П л а н**

1. Адміністративно-правові відносини: сутнісні ознаки та класифікація.
2. Принципи адміністративного права: доктринальне значення та характеристика.
3. Сучасні підходи до класифікації принципів адміністративного права.
4. Верховенство права як основоположний принцип адміністративного права.
5. Співвідношення принципів адміністративного права та принципів належного врядування.

## З а в д а н н я

1. Ознайомтеся з Доповіддю Європейської комісії «За демократію через право» (Венеційської комісії) «Про верховенство права» від 25-26 березня 2011 р. та охарактеризуйте складові принципи верховенства права.

### С п и с о к н о р м а т и в н о - п р а в о в и х а к т і в т а л і т е р а т у р и

Конституція України від 28.06.1996 р., зі змін. та доп. *Голос України*. 1996. № 128.

Адміністративне право та адміністративний процес України в умовах воєнного стану: монографія / [Галунько В., Стеценко С., Берlach А. та ін.]; за заг. ред. В. Фелика та В. Курила. Київ: «Видавництво Люділа», 2023. 704 с.

Битяк Ю. Наука адміністративного права України: поняття, предмет, методологія дослідження (адміністративних) правовідносин. *Право України*. 2013. № 12. С. 122-140.

Бойко І. Доктринальні ідеї та цілі адміністративного права. *Право України*. 2019. № 5. С.13-29.

Гуржій Т. О., Бодров Ю. В. Поняття та сутність принципів адміністративно-правового регулювання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Право». 2023. С. 41-48.

Дідик Н. І. Щодо питання класифікації принципів адміністративного права України. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2011. № 3. С. 92-101.

Дніпров О. Адміністративно-правові відносини в умовах трансформації предмета адміністративного права. *Підприємство, господарство і право*. 2021. Вип. 3. С. 175-180.

Доповідь Європейської комісії «За демократію через право» (Венеційської комісії) «Про верховенство права» від 25-26 березня 2011 р. URL: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2011\)003rev2-ukr](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2011)003rev2-ukr)

Оксін В. Ю. Принципи адміністративного права: сучасний погляд. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. Вип. 5. С. 190-193.

Пухтецька А. А. Європейські принципи адміністративного права: монографія / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. Київ: Логос, 2014. 214 с.

Харитонов О. І. Адміністративно-правові відносини (проблеми теорії): монографія. Одеса: Юрид. літ., 2004. 328 с.

## **Т е м а 2. Суб'єктивні публічні права: наукові підходи до розуміння**

### ***З а н я т т я***

#### ***П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я***

#### **П л а н**

1. Передумови виникнення суб'єктивних публічних прав.
2. Види суб'єктивних публічних прав та їх характеристика.
3. Засоби та форми захисту порушених суб'єктивних публічних прав.
4. Міжнародні стандарти суб'єктивних публічних прав.

#### **С п и с о к н о р м а т и в н о - п р а в о в и х а к т і в т а л і т е р а т у р и**

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р., № 995\_004. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_004#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text).

Загальна декларація прав людини: Резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 10.12.1948 р. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_015#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text).

Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005 р. № 2747-IV, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.

Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.02.2022 № 2073-IX, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>.

Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. № 393/96-ВР, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

Адміністративне право: навч. посіб. для здоб. вищ. освіти / [Ю. П. Битяк, І. М. Балакарева, М. І. Белікова та ін.] ; за заг. ред. В. М. Гаращука та Р. В. Шаповала. Харків: Право, 2023. 238 с.

Задоя В. Правова природа захисту суб'єктивних публічних прав осіб в адміністративному праві. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2023. № 2. С. 191-196. URL: [https://visnik.dduvs.in.ua/?page\\_id=385](https://visnik.dduvs.in.ua/?page_id=385).

Ігнатченко І. Г. Актуальні проблеми механізму адміністративно-правового регулювання захисту та гарантування прав на свободу думки, совісті, релігії в Україні. *Право і суспільство*. 2022. № 5. С. 147-154.

Ігнатченко І. Г. Державно конфесійні відносини в Україні в сучасних умовах: світовий досвід та вітчизняна практика. *Право і суспільство*. 2023. № 1. С. 178-185. URL: [http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2023/1\\_2023/26.pdf](http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2023/1_2023/26.pdf)

Ігнатченко І. Г. Сутність та значення культурних прав людини у державі: *Наукові перспективи*. 2021. № 10 (16). С. 206-224.

Разметаєва Ю. С. Доктрина та практика захисту прав людини: навч. посіб. Київ: ФОП Голембовська О.О., 2018. 64 с.

Рябченко Я. С. Нормативно-правове регулювання процедури захисту суб'єктивних публічних прав учасників адміністративних відносин під час курсу України на європейську та євроатлантичну інтеграцію. *Нове Українське право*. 2022. № 4. С. 132-136. URL: <http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/405/359>

Riabchenko Ya, Serdiuk O., Us M. On the problems of state forms of protection of subjective rights of participants in banking

legal relations. financial and credit activity-problems of theory and practice. *International Journal of Business and Economics Research*. 2020. Vol. 2. Issue 33. P. 58-64. URL: [https://www.researchgate.net/publication/343950631\\_ON\\_THE\\_PROBLEMS\\_OF\\_STATE\\_FORMS\\_OF\\_PROTECTION\\_OF\\_SUBJECTIVE\\_RIGHTS\\_OF\\_PARTICIPANTS\\_IN\\_BANKING\\_LEGAL\\_RELATIONS](https://www.researchgate.net/publication/343950631_ON_THE_PROBLEMS_OF_STATE_FORMS_OF_PROTECTION_OF_SUBJECTIVE_RIGHTS_OF_PARTICIPANTS_IN_BANKING_LEGAL_RELATIONS).

### **Т е м а 3. Публічна адміністрація: інституційні та функціональні основи**

#### **З а н я т т я**

##### *П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я*

1. Доктринальні підходи до тлумачення категорії «публічна адміністрація».
2. Система публічної адміністрації.
3. Функції публічного адміністрування, їх зміст.

#### **З а в д а н н я**

2. За допомогою порівняльного методу наукового пізнання визначте схожі та відмінні риси за змістом між термінами, які позначають суб'єктів, що наділяються функціями публічного адміністрування: «суб'єкт владних повноважень», «адміністративний орган», «орган публічної влади», «публічна адміністрація», «орган виконавчої влади», «орган місцевого самоврядування», «інший суб'єкт, при здійсненні ним публічно-владних управлінських», «суб'єкт, який відповідно до закону уповноважений здійснювати функції публічної адміністрації». Відповідь може бути оформлена у вигляді таблиці з посиланням на чинне законодавство та наукові праці, в яких сформовано теоретичний підхід до зазначених категорій.

3. Проведіть розмежування таких категорій як «функ-

ції публічної адміністрації» та «публічно-владні управлінські функції». Визначте їх змістове наповнення, відмінні та спільні риси. Чи використовуються в науці адміністративного права або в адміністративному законодавстві інші категорії для позначення такого виду діяльності?

#### Список нормативно-правових актів та літератури

Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>

Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text>

Про місцеві державні адміністрації: Закону України від 09.04.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>

Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

Про адміністративну процедуру: Закон України від 01.02.2022 № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>.

Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.

Білокур Є. Класифікація та дескрипція функцій публічного адміністрування. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2019. № 2. С. 44 – 54. URL: [http://www.jes.nuoua.od.ua/archive/2\\_2019/2\\_2019.pdf#page=44](http://www.jes.nuoua.od.ua/archive/2_2019/2_2019.pdf#page=44)

Маслова А. Алгоритм системного дослідження публічної адміністрації як наукової категорії. *Юридичний вісник*. 2020. № 3. С. 18 - 28. URL: [http://www.yurvisnyk.in.ua/v3\\_2020/4.pdf](http://www.yurvisnyk.in.ua/v3_2020/4.pdf)

Маслова А. Публічна адміністрація як системне утворення: аналіз мети, компонентів і структури. *Juris Europensis*

*Scientia*. 2020. № 2. С. 50 – 55. URL: [http://www.jes.nuoua.od.ua/archive/2\\_2020/2\\_2020.pdf#page=50](http://www.jes.nuoua.od.ua/archive/2_2020/2_2020.pdf#page=50)

Маслова А. Визначення правової природи публічної адміністрації у працях учених – адміністративістів: узагальнений огляд підходів. *Актуальні проблеми держави і права*. 2020. № 10. С. 97 – 106. URL: <http://www.apdp.in.ua/v87/12.pdf>

Пайда Ю. Публічна адміністрація як об'єкт адміністративно-правового регулювання. *Правовий часопис Донбасу*. 2020. № 3 (72). С. 145 – 154. URL: <https://ljd.dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2022/01/16-pajda.pdf>

Радишевська О.Р. Дефініції поняття «публічна адміністрація» в українській та європейській науках адміністративного права: когерентність доктринальних поглядів. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 3. С. 206 – 210. URL: [https://par-journal.in.ua/wp-content/uploads/2020/08/3\\_2018.pdf#page=206](https://par-journal.in.ua/wp-content/uploads/2020/08/3_2018.pdf#page=206)

Соболь Є. Загальна характеристика публічно-сервісної діяльності як складової адміністративної діяльності органів публічної адміністрації. *Наукові записки*. Серія: Право. 2019. № 6. С. 50 – 53. URL: [https://cusu.edu.ua/images/nauk\\_zapiski/pravo/6\\_2019/50-54.pdf](https://cusu.edu.ua/images/nauk_zapiski/pravo/6_2019/50-54.pdf)

Соболь Є. Формування правової категорії «суб'єкт публічної адміністрації». *Актуальні проблеми правознавства*. 2018. № 4 (16). С. 86 – 93. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/33300/1/%D0%A1%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D0%BB%D1%8C.pdf>

Терещук В.В. Правовий статус суб'єктів публічного адміністрування. дис. ... канд. юрид. наук. 2020. 282 с. URL: [http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/38567/1/disertacija-tereschuk-v\\_-v\\_-na-sajt.pdf](http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/38567/1/disertacija-tereschuk-v_-v_-na-sajt.pdf)

Цвіркун Ю. Правова природа та призначення публічної адміністрації: узагальнений історіографічний аналіз доктринальних підходів та сучасне її розуміння. URL: [https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag\\_file/52-58\\_2.pdf](https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/52-58_2.pdf)

## Т е м а 4. Акти публічної адміністрації

### З а н я т т я 1

#### П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я

1. Доктринальні підходи до розуміння категорії «акти публічної адміністрації».
2. Класифікація актів публічного адміністрування.

#### Завдання

*4. Проаналізуйте підходи до тлумачення категорії «акти публічної адміністрації», виокремте сутнісні властивості актів публічної адміністрації.*

*5. Запропонуйте критерії для класифікації актів публічної адміністрації.*

#### С п и с о к н о р м а т и в н о - п р а в о в и х а к т і в т а л і т е р а т у р и

Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>

Про адміністративну процедуру: Закону України від 17.02.2022 р. №2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>

Про правотворчу діяльність: Закон України від 23.08.2023 р. №3354-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20/conv#Text>

Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності: Указ Президента України від 10.06.1997 р. № 503/97. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/503/97>

Про вдосконалення порядку державної реєстрації нормативно-правових актів у Міністерстві юстиції України та скасу-

вання рішення про державну реєстрацію нормативно-правових актів : Наказ Міністерства юстиції України від 12.04.2005 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0381-05#n16>

Бойко І.В. До питання класифікації актів публічної адміністрації. Матеріали конференції «Еволюція адміністративно-правової думки в сучасній Україні», 9 травня 2024 р. С. 41 – 46.

## **З а н я т т я 2**

1. Нормативні акти публічної адміністрації: ознаки, юридичне значення.
2. Акти планування, їх юридична природа.
3. Дискусійні питання щодо тлумачення категорій «адміністративний акт», «загальний адміністративний акт».
4. Адміністративні договори, їх види. Позиції Верховного Суду щодо ознак адміністративних договорів.
5. Фактичні дії та технічні (прості) акти.

### *Завдання*

**6.** *Наведіть аргументи щодо віднесення актів планування до нормативно-правових або індивідуальних актів публічної адміністрації.*

**7.** *Проаналізуйте законодавство країн ЄС і розкрийте сутність загального адміністративного акта.*

**8.** *Ознайомтеся із судовою практикою щодо віднесення договорів до адміністративних, зробіть висновки стосовно стану правового регулювання укладення, виконання та розірвання адміністративних договорів.*

## **С п и с о к н о р м а т и в н о - п р а в о в и х а к т і в т а л і т е р а т у р и**

Балакарева І. М., Белікова М. І. Правова природа нормативних актів органів місцевого самоврядування у сфері оподаткування *Державне будівництво та місцеве самоврядування*: зб. наук. праць / редкол.: С. Г. Серьогіна та ін. Харків: Право, 2021. Вип. 42. С.123-129. URL: [https://dbmsjournal.com/wp-content/uploads/2022/06/42\\_p123-138.pdf](https://dbmsjournal.com/wp-content/uploads/2022/06/42_p123-138.pdf)

Бойко І., Брієде Я. Правова природа та ознаки адміністративного акта (у порівняльному контексті Латвії та України). *Проблеми законності*. 2023. Вип. 4. С. 22 – 45.

Зима О. Т. Про адміністративний договір: сучасні проблеми правового регулювання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. № 58. Т. 1. С. 27-32. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2020/12/No.58-1.pdf>

Лавренова О.І., Неугодніков А.О., Стрельников А.В. Правові акти публічної адміністрації: навч. посіб. / О.І. Лавренова, 2019. 61 с

Мандюк О. О. Індивідуальні адміністративні акти: теорія та практика застосування: дис. канд. ... юрид. наук. Львів, 2017. 214 с.

Мілієнко О. А. Теоретико-прикладні аспекти застосування адміністративних актів: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Запоріжжя, 2021. 30 с.

Школик А. М. Адміністративно-процедурне законодавство в Україні: становлення та систематизація: дис.... д-ра юрид. наукє Запоріжжя, 2021. 417 с. URL: [http://phd.znu.edu.ua/page/dis/07\\_2021/Shkolyk.pdf](http://phd.znu.edu.ua/page/dis/07_2021/Shkolyk.pdf)

Бевз С.І., Пороховата Є.О., Висоцька А.А. Питання правової визначеності адміністративного договору. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 21. С. 222–225.

Войтович С. Адміністративний договір: зарубіжний досвід і формування української доктрини й практики. *Юридичний журнал*. 2013. № 3.

Левчишина О.Л. Адміністративний договір в Україні: поняття, ознаки, зарубіжний досвід і пропозиції щодо вдоскона-

лення. *Право і суспільство*. 2015. № 5 – 2 Ч. 2. С. 117–121.5.

Решота В.В. Адміністративні договори в системі джерел адміністративного права України. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. Серія: юридичні науки. 2018. Том 29 (68). No 4. С. 126–129.

Карабін Т. О. Акти планування в адміністративно-процедурному законодавстві. *Проблеми законності*. 2023. Вип. 163.

## **Т е м а 5. Проблеми цифровізації публічної влади**

### ***З а н я т т я***

#### ***П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я***

#### **П л а н**

1. «Цифровий компас ЄС – 2030» як один із сутнісних орієнтирів цифрової трансформації публічної влади в Україні. Електронна демократія як одна з доктринальних засад функціонування держави в контексті євроінтеграційного курсу.

2. Цифрова інфраструктура публічної влади в Україні: основні компоненти, засади їх взаємодії та тенденції розвитку.

3. Етико-правові аспекти впровадження провідних цифрових технологій (Big Data, Blockchain, Artificial Intelligence, ChatGPT тощо) в діяльність органів публічної влади.

4. Актуальні проблеми правового регулювання захисту інформації в інформаційно-комунікаційних системах органів публічної влади в Україні в умовах воєнного стану.

5. Міністерство цифрової трансформації України: зміст компетенцій, проблеми міжвладної взаємодії та шляхи їх вирішення.

6. Електронні послуги та сервісні проекти органів публічної влади: діючі під час війни та перспективні в післявоєнний період.

#### **С п и с о к н о р м а т и в н о - п р а в о в и х а к т і в**

## та літератури

Про інформацію: Закон України від 2.10.1992 р. № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.

Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах: Закон України від 5.07.1994 р. № 80/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text>.

Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 р. № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>.

Про захист персональних даних: Закон України від 1.06.2010 р. № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>.

Про стандартизацію: Закон України від 05.06.2014 року № 1315-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18#Text>

Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги: Закон України від 5.10.2017 р. № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>.

Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: Закон України від 5.10.2017 р. № 2163-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#n24>

Про публічні електронні реєстри: Закон України від 18.11.2021 р. № 1907-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1907-20#Text>.

Про Національну програму інформатизації: Закон України від 01.12.2022 р. № 2807-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#n191>.

Правила забезпечення захисту інформації в інформаційних, електронних комунікаційних та інформаційно-комунікаційних системах: постановою Кабінету Міністрів України від 29.03.2006 р. N 373. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2006-%D0%BF#Text>.

Положення про автоматизовану систему діловодства суду: рішення Ради суддів України від 02.04.2015 р. № 25. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0025414-15#Text>.

Деякі питання електронної взаємодії електронних інформаційних ресурсів: постанова КМУ від 8.09.2016 р. № 606. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/606-2016-%D0%BF#Text>.

Про затвердження Стратегії електронного парламентаризму на 2018-2020 роки: розпорядження голови Верховної ради України від 05.07.2018 року № 278. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/278/18-%D1%80%D0%B3#n5>

Про внесення змін до Регламенту Верховної Ради України щодо вдосконалення електронної форми документообігу у Верховній Раді України: Закон України від 16.01.2020 р. № 469-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/469-20#Text>.

Стратегія цифрової трансформації соціальної сфери: розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.10.2020 р. № 1353-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1353-2020-%D1%80>.

Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні: розпорядження КМУ від 2.12.2020 р. № 1556-р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text>.

Про деякі питання забезпечення документообігу у Верховній Раді України в електронній та паперовій формах: розпорядження Голови Верховної Ради України № 19 від 08.02.2021 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/19/21-%D1%80%D0%B3#Text>

Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації: розпорядження КМУ від 3.03.2021 р. № 167-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text>.

Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні: Закон України від 15.07.2021 р. № 1667-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text>.

Про затвердження Положення про порядок функціонування окремих підсистем Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: рішення Вищої ради правосуддя від 17.08.2021 р. № 1845/0/15-21. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21#Text>.

Стратегія кібербезпеки України: Указ Президента України від 26.08.2021 р. № 447/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/447/2021#Text>.

Про схвалення Концепції створення Єдиної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи Центральної виборчої комісії: постанова ЦВК від 29.10.2021 р. № 447. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0447359-21#Text>.

Про схвалення Стратегії здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2025 року та затвердження плану заходів щодо її реалізації: розпорядження КМУ від 17.11.2021 р. № 1467-р. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1467-2021-%D1%80#Text>.

Про Національну програму інформатизації: Закон України від 1.12.2022 року № 2807-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#n191>.

Про організацію заходів з введення в промислову експлуатацію єдиної автоматизованої системи роботи з документами у Верховній Раді України: розпорядження голови Апарату Верховної Ради України № 41 від 21.02. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0041451-23#Text>.

Деякі питання функціонування Національного центру резервування державних інформаційних ресурсів: постанова КМУ від 7.04.2023 р. № 311. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/311-2023-%D0%BF#Text>.

Порядок ведення Реєстру публічних електронних реєстрів: постанова КМУ від 1.09.2023 р. № 969. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/969-2023-%D0%BF#Text>

## **Т е м а 6. Концепція сервісної держави**

### ***З а н я т т я***

#### ***П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я***

## П л а н

1. Теорія «сервісної держави», її сутність та основні характеристики.
2. Публічні послуги та послуги загального інтересу (services of general interest).
3. Поняття «адміністративна послуга»: наукові підходи до вивчення зазначеної правової категорії та законодавче закріплене визначення.
4. Міжнародний досвід впровадження сервісної моделі публічного адміністрування.

## З а в д а н н я

9. Ознайомтеся з науковою літературою (за власним вибором) та зі змістом Законів України «Про адміністративні послуги», «Про соціальні послуги», «Про житлово-комунальні послуги», «Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг», «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», розпоряджень Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади», «Про схвалення Концепції розвитку системи електронних послуг в Україні».

1. Проаналізуйте та визначте співвідношення понять, що використовуються у вказаних нормативних актах, зокрема: адміністративна послуга, послуга загального економічного інтересу, публічна послуга, державна послуга, муніципальна послуга, соціальна послуга, електронна послуга, житлово-комунальна послуга. Чи всі з них охоплюються сервісною концепцією держави?

2. Визначте етапи еволюції наукових поглядів до позначення сервісної діяльності у сфері публічного адміністрування.

## С п и с о к н о р м а т и в н о - п р а в о в и х а к т і в т а л і т е р а т у р и

Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>.

Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>.

Про житлово-комунальні послуги : Закон України від 09.11.2017 № 2189-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2189-19#Text>.

Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг: Закон України від 15.07.2021 № 1689-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689-20#Text>.

Про адміністративну процедуру: Закон України від 01.02.2022 № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>.

Деякі питання реформування державного управління України: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.07.2021 № 831-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-p#Text>.

Про схвалення Концепції розвитку системи надання адміністративних послуг органами виконавчої влади: розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.02.2006 № 90-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/90-2006-%D1%80#Text>.

Про схвалення Концепції розвитку системи електронних послуг в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.11.2016 № 918-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/918-2016-%D1%80#Text>.

Адміністративна процедура та адміністративні послуги. Зарубіжний досвід і пропозиції для України / автор-упоряд. В. П. Тимошук. Київ: Факт, 2003. 496 с.

Адміністративна процедура: навч. посіб. / [І.В. Бойко, О.Т. Зима, О.М. Соловйова, А.М. Школик]; за заг. ред. І.В. Бойко. Харків: Право, 2019. 206 с.

Соловйова О. Адміністративні та публічні послуги як віддзеркалення сервісної функції публічної адміністрації. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 7. С. 279-283. URL: [http://lsej.org.ua/7\\_2022/65.pdf](http://lsej.org.ua/7_2022/65.pdf).

Соловйова О. Еволюційна трансформація наукових поглядів на категорію «адміністративні послуги». Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2022. № 56. С. 46-49. URL: <https://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc56/juspradenc56.pdf#page=46>.

Тимошук В. Діяльність публічної адміністрації з надання адміністративних послуг. *Публічна адміністрація в Україні: становлення та розвиток*: монографія / за заг. ред. А.В. Толстоухова, Н. Р. Нижник, Н. Т. Гончарук. Донецьк: Моноліт, 2010. С. 164–186.

Тимошук В. П., Кірмач А. В. Оцінка якості адміністративних послуг. Київ: Факт, 2005. 88 с.

## **Т е м а 7. Концепція належного (доброго) адміністрування**

### **З а н я т т я 1**

#### *П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я*

#### **П л а н**

1. Акти Європейського Союзу та Ради Європи про належне (добре) адміністрування.
2. Поняття та складові належного (доброго) адміністрування.
3. Впровадження належного адміністрування в Україні.

#### *З а в д а н н я*

**10.** Проаналізуйте ст. 41 Хартії основоположних прав Європейського Союзу та виокреміть складові права на належне адміністрування.

**11.** Дослідіть законодавство держав - членів ЄС і з'ясуйте, як в цих країнах впроваджено концепцію належного адміністрування (оберіть декілька країн).

## Список нормативно-правових актів та літератури

Хартія основоположних прав Європейського Союзу від 07.12.2000 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU00303>

Рекомендація Комітета Міністрів Ради Європи про добре (належне) адміністрування. URL: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1155877&Site>

Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні : Указ Президента України від 22.07.1998 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/810/98#Text>.

Boiko, I.V. et al. 2019. Administrative Procedure: European Standards and Conclusions for Ukraine. *Journal of Advanced Research in Law and Economics*. Vol. X, Winter, 7(45). P.1968 – 1975. DOI:10.14505/jarle.v10.7(45).03.

Бойко І. В. Право на належне адміністрування: розуміння сутності та змісту. *Сучасні аспекти науки*. V-ий том колективної монографії / за ред. Є.О. Романенка, І.В. Жукової. Київ; Братислава: ФОП КАНДИБА Т.П., 2021. С.122 – 138.

Бойко І. Євроінтеграційний зміст і значення Закону України «Про адміністративну процедуру». *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. № 4. Ч. 1. С. 190–198.

Бойко І. В., Соловйова О. М. Європейські стандарти та український концепт адміністративної процедури. *Modern researches: progress of the legislation of Ukraine and experience of the European Union*: Collective monograph. Riga : Izdevniecība “Baltija Publishing”, 2020. Р. 1. 592 р. Р. 442 – 462.

Бойко І. Роль судової практики у формуванні концепції адміністративної процедури. *Адміністративне право і процес*. 2020. № 3 (30). С. 27 – 39.

Галіцина Н.В. Принципи «good governance» і «good administration» в адміністративному праві. *Юридичний бюлетень*. Вип. 13. 2020. С. 101 – 110.

Галіцина Н. Адміністративний акт як інструмент публіч-

ного адміністрування. *Новітні досягнення та вектори розвитку сучасної юриспруденції* : монографія / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Львів-Торунь : Ліга-Прес, 2021. С. 142–172

Мілієнко О. Європейські та світові стандарти здійснення процедури прийняття адміністративних актів. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2020. № 6(35). С. 134–138. [https://doi.org/10.32837/ryuv.v0i6\(35\).705](https://doi.org/10.32837/ryuv.v0i6(35).705).

Тимошук В. Теоретичні та практичні виклики становлення загальної адміністративної процедури в Україні. *Право України*. 2021. № 10. С. 28-43

Школик А.М. Концепція доброго адміністрування та її вплив на адміністративно-процедурне законодавство. *Вісник Львівського університету*. Серія юридична. 2018. Випуск 66. С. 138–146.

## **З а н я т т я 2**

### **П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я**

#### **П л а н**

1. Загальні положення про адміністративну процедуру.
2. Принципи адміністративної процедури, їх теоретичний зміст і практичне значення.
3. Адміністративне провадження: основні положення та дискусійні питання.

#### **Завдання**

**12.** Проаналізуйте зміст принципів адміністративної процедури, сформулюйте критерії для визначення відповідності положень спеціальних законів цим принципам.

**13.** Порівняйте категорії «адміністративна процедура» та «адміністративне провадження» та зробіть висновки щодо їх співвідношення.

## Список нормативно-правових актів та літератури

Брієде Я., Бойко І. Правова природа та ознаки адміністративного акта (у порівняльному контексті Латвії та України). *Проблеми законності*. 2023. Вип. 4 с. 22 – 45.

Бойко І.В. Справа Новака Джоковича: аналіз деяких принципів адміністративної процедури. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2021. № 4. С. 128 – 133.

Бойко І. Роль і значення адміністративної процедури у публічному адмініструванні. *Науковий вісник УжНУ. Серія: Право*. 2022. № 69. С. 229 – 236.

Бойко І. Предмет регулювання та сфера дії Закону України «Про адміністративну процедуру». *Адміністративне право і процес*. 2022. № 4. С. 17–32.

Бойко І. Адміністративне оскарження та провадження за скаргю. *Журнал східноєвропейського права*. 2024. № 125. С. 92 – 105. URL: [http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2024/08/boiko\\_125.pdf](http://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2024/08/boiko_125.pdf)

## Тема 8. Публічна служба: європеїзація та проблеми реформування

### З а н я т т я 1

#### П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я

#### П л а н

1. Публічна служба: законодавчі та наукові підходи до визначення.
2. Моделі публічної служби у державах-членах ЄС. Особливості моделі публічної служби в Україні.
3. Європейські стандарти публічної служби, їх види та

особливості правового закріплення. Європеїзація публічної служби в Україні.

4. Меритократична концепція публічної служби: змістова характеристика та перспективи реалізації в Україні.

#### Список нормативно-правових актів та літератури

Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. *Офіційний вісник України*. 2005. № 32. Ст. 1918 (з наступ. змін. та допов.).

Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні: Указ Президента України від 22.07.1998 р. *Офіційний вісник України*. 1999. № 21. Ст. 943.

Деякі питання реформування державного управління України: розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.07.2021 р. *Офіційний вісник України*. 2021. № 61. Ст. 3842.

Битяк Ю. П., Матюхіна Н. П., Федчишин С. А. Публічна служба: посіб. для підгот. до іспиту / за заг. ред. Н. П. Матюхіної. Харків: Право, 2018. С. 8-17.

Кірмач А. В. Проходження державної служби: європейський досвід правового регулювання: монографія / відп. ред. В. Б. Авер'янов. Київ: ІДП ім. В. М. Корецького НАН України, 2011. С. 33–44.

Мотренко Т. Сучасний досвід організації державної служби в зарубіжних країнах. *Вісник державної служби України*. 2007. № 2. С. 24–37.

Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України: монографія / А. В. Кірмач, В. П. Тимошук, М. В. Фігель та ін.; за заг. ред. В. П. Тимошука, А. М. Школика. Київ: Конус-Ю, 2007. С. 153-167, 225-269, 698-713.

Публічна служба: системна парадигма: колект. монографія / за заг. ред. С. М. Серьогіна. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. С. 149-215.

Чаркіна А. О. Черняхівська В. В. Цивілізаційний вимір

національного державотворення: адаптація державної служби до стандартів Європейського Союзу: монографія. Київ: Персонал, 2018. С. 59-117.

Черноног Є. С. Державна служба: історія, теорія і практика: навч. посіб. Київ: Знання, 2008. С. 301-305.

Янюк Н. Актуальні проблеми формування публічної служби в Україні. *Вісник Львівського університету*. Серія «Юридична». 2010. Вип. 51. С. 162–167.

## **З а н я т т я 2**

### *П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я*

1. Державна служба в системі публічної служби в Україні.
2. Проблеми правового регулювання державної служби в Україні.
3. Принципи державної служби: проблеми врегулювання та реалізації.
4. Службове право: предмет, галузева належність та шляхи систематизації.

### *З а в д а н н я*

**14.** *Порівняйте положення законів України «Про державну службу» від 10.12.2015 р. та «Про службу в органах місцевого самоврядування» від 02.05.2023 р. в частині врегулювання принципів службової діяльності. Визначте та охарактеризуйте спільні та відмінні принципи державної служби та служби в органах місцевого самоврядування. Обґрунтуйте власну точку зору відносно доцільності та можливості уніфікації принципів державної служби та служби в органах місцевого самоврядування в одному нормативно-правовому акті.*

### **С п и с о к н о р м а т и в н о - п р а в о в и х а к т і в**

## та літератури

Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. *Офіційний вісник України*. 2016. № 3. Ст. 149 (з наступ. змін. та допов.).

Про службу в органах місцевого самоврядування від 02.05.2023 р. *Офіційний вісник України*. 2023. № 70. Ст. 4029 (з наступ. змін. та допов.).

Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. *Офіційний вісник України*. 2014. № 87. Ст. 2474 (з наступ. змін. та допов.).

Про забезпечення функціонування української мови як державної: Закон України від 25.04.2019 р. *Офіційний вісник України*. 2019. № 41. Ст. 1422.

Авер'янов В. Б., Андрійко О. Ф. Сучасний стан та основні напрями розвитку законодавства про державну службу в Україні. *Часопис Київського університету права*. 2006. № 4. С. 3-9.

Галай В. О. Новий погляд на систему принципів публічної служби: від формування до впровадження: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. С. 101-152.

Костюк В. Л., Воробйов І. Б. Принципи державної служби в умовах правової держави: науково-теоретичний підхід. *Часопис Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Право». 2017. № 2(16). С. 1-18.

Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України: монографія / А. В. Кірмач, В. П. Тимошук, М. В. Фігель та ін.; за заг. ред. В. П. Тимошука, А. М. Школика. Київ: Конус-Ю, 2007. С. 25-30.

Федчишин С. А. Релігійна нейтральність як принцип державної служби в Україні. *Jurnalul Juridic National: teorie si practica*. 2020. № 1 (41). С. 66-72.

Федчишин С. А. Правообмеження державних службовців щодо партійної належності: українська модель в умовах впровадження європейських стандартів. *Ампаро*. 2022. Спец. випуск. Т. 2. С. 123-129.

Федчишин С. А. Забезпечення рівного доступу до держа-

вної служби: окремі питання змістовної характеристики та законодавчого регулювання. *Публічне право*. 2022. № 2 (46). С. 43-50.

## **Т е м а 9. Доброчесність публічної служби**

### ***З а н я т т я***

#### ***П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я***

#### **П л а н**

1. Доброчесність як необхідна морально-етична складова діяльності публічного службовця.
2. Інструменти зміцнення доброчесності публічної служби.
3. Міжнародні стандарти та моделі антикорупційних інституцій.
4. Правила доброчесності публічних службовців: законодавче забезпечення, проблеми систематизації. Кодекс етики та кодекс поведінки як ключові інструменти зміцнення доброчесності.
5. Правові засади відповідальності за порушення доброчесності в публічній службі.

#### **С п и с о к н о р м а т и в н о - п р а в о в и х а к т і в т а л і т е р а т у р и**

Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р.  
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.

Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text>.

Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>.

Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>.

Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text>.

Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб: Резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 23.07.1996 р. URL: [http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995\\_788](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_788).

Конвенція ООН проти корупції від 31.10.2003 р., ратифікована Законом України від 18.10.2006 р. URL: [http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995\\_c16](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_c16).

Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією від 27.01.1999 р., Законом України від 18.10.2006 р. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994\\_101](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101).

Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією від 04.11.1999 р., ратифікована Законом України від 16.03.2005 р. URL: [http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994\\_102](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_102).

Про основи законодавства про антикорупційну політику: модельний закон, затверджений постановою Міжпарламентською асамблеєю держав-членів СНД від 15.11.2003 р. URL: [http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show-997\\_944](http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show-997_944).

Про двадцять керівних принципів боротьби з корупцією: Резолюція Комітету Міністрів Ради Європи від 06.11.1997 р. URL: [http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994\\_845#Text](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_845#Text).

Загальні правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування : наказ Національного агентства України з питань державної служби 05.08.2016 № 158. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16#Text>.

Ковальський В. С., Миколенко О. М., Стрельцов Є. Л., Клименко О. І. Науково-практичний коментар Закону України «Про запобігання корупції» Київ : Юр інтер, 2018. 380 с. URL: [https://wiki.nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/10/1523446135commentary\\_corruption.pdf](https://wiki.nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/10/1523446135commentary_corruption.pdf).

Хомишин І. Добросесність як складова діяльності публічних посадових осіб у контексті боротьби з корупцією. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка"*. Серія:

“Юридичні науки”. № 4 (32), 2021. С.62-67. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2021/dec/25916/12.pdf>.

Чеченко К. О. Принцип доброчесності державної служби: етимологія та генеза морально-етичної норми. *Київський часопис права*. 2022. № 1. С.143-151. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/dbe80257-d6c9-4822-a092-e2e2a8a0c57e/content>.

Адміністративні правопорушення, пов’язані з корупцією: наук.-практ. комент. / С. С. Чернявський, Р. А. Сербин, І. Д. Пастух та ін. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 90 с.

## **Т е м а 10. Актуальні проблеми адміністративно-деліктного права**

### ***З а н я т т я 1***

#### *П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я*

#### **План**

1. Адміністративно-деліктне право: поняття, предмет та місце у системі адміністративного права.
2. Адміністративна відповідальність: наукові підходи до розуміння
3. Засади адміністративної відповідальності (презумпція невинуватості, індивідуалізація відповідальності, принцип об’єктивної відповідальності (*prima facie*)).
4. Адміністративне правопорушення: актуальні питання щодо елементів складу.
5. Адміністративні стягнення: поняття, класифікація, особливості накладення. Принцип «*non bis in idem*» (особа не може бути притягнута до юридичної відповідальності двічі) з урахуванням практики ЄСПЛ.

## З а в д а н н я

**15.** Ознайомтеся з рішення ЄСПЛ «Енгель та інші проти Нідерландів» та надайте відповіді на такі питання?

*1. Що таке «Критерії Енгеля» ?*

*2. Чи поширюються гарантії передбачені Конвенцією про захист прав людини та основоположних свобод і на порядок притягнення до адміністративної відповідальності?*

*3. Якщо на друге питання відповідь «Так», то чи можна говорити про ототожнення «кримінального провадження» і «провадження у справах про адміністративні правопорушення».*

**16.** Проаналізуйте рішення ЄСПЛ «Надточій проти України» та «Гурепка проти України».

*Висловіть своє бачення щодо концепції «кримінального покарання» і її застосовність до адміністративних стягнень.*

**17.** У науці адміністративного права та в законопректній діяльності сформована позиція, що юридичні особи також мають підлягати відповідальності за вчинення адміністративного проступку.

*Як, на Вашу думку, слід визначити вину юридичної особи, як обов'язкового елементу суб'єктивної сторони адміністративного правопорушення.*

## С п и с о к н о р м а т и в н о - п р а в о в и х а к т і в т а л і т е р а т у р и

Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 року р., № 8073-X URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>

Митний кодекс України від 13.03.2012 року № 4495-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>

Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р., № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>

Проект Кодексу про адміністративні проступки, підготовлений Міністерством юстиції України URL: <https://news.dtki.ua/law/liability/76803-zamist-kupar-novii-kodeks-ukrayini-pro-administrativni-prostupki-oprilyudneno-projekt>

Актуальні проблеми адміністративно-деліктного права України: матеріали круглого столу (м. Вінниця, 31 жовт. 2023 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. адмін. права та процесу ф-ту № 1, Наук. парк «Наука та безпека». – Вінниця : ХНУВС, 2023. – 109 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/a5bc2509-2f8d-4656-86b2-12844a30a847/content>

Банчук О. А. Доповідь «Адміністративно-деліктне законодавство в Європейських державах і пропозиції щодо його реформування в Україні» URL: [http://www.lsej.org.ua/2\\_2016/53.pdf](http://www.lsej.org.ua/2_2016/53.pdf)

Комзюк А. Т. Адміністративно-деліктне право: деякі актуальні проблеми реформування URL: [https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/29\\_05\\_2020/pdf/8.pdf](https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/29_05_2020/pdf/8.pdf)

Сьоміна В. А. Адміністративна відповідальність в системі адміністративного права. *Питання адміністративного права*. Кн. 2. / [відп. за вип. Н.Б. Писаренко]. Харків: ООО «Оберіг», 2018. С. 157-161

Сьоміна В. А. Презумпція невинуватості та нові підходи до визначення вини – як ознаки суб’єктивної сторони адміністративного правопорушення. *Оновлення адміністративно-деліктного законодавства в Україні: актуальні ідеї та їх обговорення*: збірка, тез доповідей і повідомлень, за матеріалами VII міжнародного юридичного форуму, панельної дискусії VII Харківського міжнародного юридичного форуму (26 верес. 2023 р.). Харків: НЮУ імені Ярослава Мудрого, 2024. URL: [http://nauka.nlu.edu.ua/nauka/download/zbirniki\\_konf/26.09.2023.pdf](http://nauka.nlu.edu.ua/nauka/download/zbirniki_konf/26.09.2023.pdf)

## **З а н я т т я 2**

### *П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я*

## П л а н

1. Провадження у справах про адміністративне правопорушення: питання теорії та практики.

2. Проблеми дотримання принципів адміністративної процедури в провадженнях у справах про адміністративні правопорушення.

3. Розгляд судом справ про адміністративні правопорушення.

4. Аналогія процесуального закону. Проблеми застосування аналогії процесуального закону у провадженнях у справах про адміністративне правопорушення.

5. Проблемні питання провадження у справах про адміністративні правопорушення, що виникають на практиці та способи їх вирішення.

## З а в д а н н я

**18.** *Ознайомтеся з науковою літературою (за власним вибором) та прослідіть розвиток в науці адміністративного права питання про місце провадження у справах про адміністративні правопорушення в теорії юридичного процесу.*

**19.** *Зробіть аналіз судової практики розгляду справ про адміністративні правопорушення (на прикладі одного суду або одного різновиду справи про адміністративне правопорушення за останні два роки) на предмет дотримання Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, зокрема п. 1 ст. 6 (складові елементи права на захист; дотримання розумних строків; суд, встановлений законом; принцип рівності; право на справедливий і публічний розгляд його справи тощо).*

## С п и с о к н о р м а т и в н о - п р а в о в и х а к т і в т а л і т е р а т у р и

Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731->

10#Text.

Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів : Закон України від 02.06. 2016 № 1403-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1403-19#Text>.

Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини) 04.11.1950. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_004#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text).

Про адміністративну процедуру: Закон України від 01.02.2022 № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>.

Адміністративна відповідальність: курс лекцій / за ред. О. В. Кузьменко. Київ: Юрінком Інтер, 2016. 568 с.

Адміністративне деліктне законодавство: зарубіжний досвід та пропозиції реформування в Україні / авт.-упоряд. О. А. Банчук. Київ: Книги для бізнесу, 2007. 912 с.

Теорія і практика застосування заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення : моногр. А. В. Пугач, А. О. Собакарь. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2020. 196 с.

Колпаков В. К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право): навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 256 с.

Лук'янець Д. М. Інститут адміністративної відповідальності: проблеми практики. Київ: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2001. 220 с.

## **Т е м а 11. Адміністративно-правові режими**

### ***З а н я т т я***

#### ***П и т а н н я д л я о б г о в о р е н н я***

## П л а н

1. Сутність адміністративно-правових режимів та їх місце у системі публічного адміністрування.
2. Режимне та нережимне регулювання: спільні риси та відмінності.
3. Внутрішня будова адміністративно-правового режиму.
4. Режим воєнного стану – досвід використання, проблеми та недоліки.

## З а в д а н н я

**20.** Дайте власну оцінку чинному Закону України «Про правовий режим воєнного стану» та результатів його застосування. Сформулюйте таблицю, в якій слід відобразити вісім базових положень, динаміку їх розвитку, оцінку та пропозиції чи зауваження щодо удосконалення.

| Базове положення | Закон<br>2000 року | Закон<br>2015 року | Оцінка та<br>пропозиції |
|------------------|--------------------|--------------------|-------------------------|
|                  |                    |                    |                         |

## С п и с о к н о р м а т и в н о - п р а в о в и х а к т і в т а л і т е р а т у р и

Митний кодекс України від 13.03.2012 р., зі змін. та доп.  
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>

Кодекс цивільного захисту України від 2.10.2012 р., зі змін та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>

Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 р., зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 6.04.2000 р., зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1647-14#Text>

Про правовий режим надзвичайного стану : Закон України від 16.03.2000 р., зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14#Text>

Про природно-заповідний фонд України : Закон України від 16.06.1992 р., зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12#n139>

Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи : Закон України від 27.02.1991 р., зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/791%D0%B0-12#Text>

Настюк В. Я., Бєлєвцева В. В. Адміністративно-правові режими в Україні : монографія. Харків: Право, 2009. 128 с.

Коваленко Н.В. До питання про визначення поняття та ознак правового режиму. *Теорія держави і права*. 2019. № 12. С. 254-258.

Коваленко Н. В. Адміністративно-правові режими : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Запоріжжя, 2017. 31 с.

Комзюк А.Т., Комзюк М.А., Липій Є.А. Адміністративно-правовий режим воєнного стану, введеного в Україні у зв'язку з московською військовою агресією. *Науковий вісник публічного і приватного права*. 2023. <http://www.nvppp.in.ua/vip/2022/3/18.pdf>

Кузніченко С. О. Воєнний стан: закордонний досвід та українська модель (досвід комплексного дослідження) : монограф. Одеса : Гельветика, 2019. 244 с

Маковська О. В. Поняття і класифікація адміністративних режимів у теорії адміністративного права. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2015. Вип. 3. С. 197–198.

Славко А.С. Типологія адміністративно-правових режимів автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2019. 24 с.

## **5. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ**

Формами організації освітнього процесу є: навчальні заняття, самостійна робота, контрольні заходи;

Видами навчальних занять є: лекція, практичне заняття, консультація.

## **6. САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Самостійна робота – вид позааудиторної роботи навчального характеру, яка спрямована на вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни. Мета самостійної роботи полягає у сприянні кращому засвоєнню аспірантами матеріалу з навчальної дисципліни, набуття знань стосовно теоретико-методологічних засад та доктринальних концепцій адміністративного права, наукових підходів до розуміння базових адміністративно-правових категорій та вирішення актуальних проблем розвитку підгалузей та інститутів адміністративного права, формуванню у них умінь та навичок щодо виявлення, аналізу та вирішення наукових проблем у сфері адміністративного права. Під час самостійної роботи аспірант має самостійно опрацювати рекомендований перелік нормативно-правових актів, а також основної та додаткової літератури.

Самостійна робота аспіранта над засвоєнням навчального матеріалу може виконуватися в науковій бібліотеці Університету, або в домашніх умовах. Формами самостійної роботи аспіранта є: а) опрацювання та конспектування навчальної, наукової та науково-практичної літератури за темами, що винесені на самостійне вивчення; б) підготовка рефератів та наукових повідомлень за темами, що винесені на самостійне вивчення, їх презентація на засіданнях наукового гуртка кафедри; в) підготовка до практичних занять та контрольних робіт, самотестування; г) вивчення та узагальнення практики застосування за-

конодавства за темами, що винесені на самостійне вивчення; д) підготовка матеріалів та тез доповідей на науково-практичні конференції, круглі столи тощо.

## **7. ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ**

- освітні технології: проблемне навчання, аудіо-візуальні технології, технологія студентоцентристського навчання, контекстне навчання;

- методи навчання: дискусія, кейс-метод, метод евристичної бесіди, методи використання суспільних ресурсів (запрошення фахівців), презентації.

## **8. ФОРМИ ПЕДАГОГІЧНОГО КОНТРОЛЮ ТА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ**

Формами контролю знань студентів є поточний та підсумковий контроль.

*Поточний контроль* знань включає:

– контроль якості засвоєння аспірантами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне або письмове опитування, розв'язання практичних завдань, підготовка реферату тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки аспіранта у вивченні матеріалу. У ході практичного заняття аспірант може отримати оцінку за трьох-бальною шкалою (0, 1, 2);

– контроль якості засвоєння аспірантами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці другого модулю у формі тестової контрольної роботи.

З результатами роботи на практичних заняттях та тестової контрольної роботи аспірант може отримати від 0 до 40 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань аспірантів з навчальної дисципліни є іспит. Під час іспиту знання оцінюються в діапазоні від 0 до 60 балів. При проведенні усного іспиту оцінка має бути кратна 5 (0, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50, 55, 60). Мінімальна

кількість балів для допуску до іспиту складає 25 балів.

Основи тестів для підготовки до підсумкової тестової контрольної роботи, а також перелік питань для підготовки до іспиту доводяться до аспірантів на початку навчального року, у якому вивчається навчальна дисципліна.

*Розподіл балів між  
формами організації освітнього процесу  
і видами контрольних заходів:*

| Поточний контроль |               |                                          | Підсумкова оцінка<br>знань<br>(іспит) |
|-------------------|---------------|------------------------------------------|---------------------------------------|
| Модуль<br>№ 1     | Модуль<br>№ 2 | Виконання тестової<br>контрольної роботи |                                       |
| п/з               | п/з           |                                          |                                       |
| max<br>14         | max<br>18     | max<br>8                                 | max<br>100                            |

*Критерії оцінювання результатів навчання:*

| Вид контролю                                       | Кіль-<br>кість<br>балів | Критерії (за кожною з оцінок)                                                                    |
|----------------------------------------------------|-------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Поточний<br>контроль на<br>практичному<br>занятті  | Max 2                   | Відмінне або добре засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.    |
|                                                    | 1                       | Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.                                |
|                                                    | Min 0                   | Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.                                                        |
| Виконання<br>контрольної<br>роботи<br>(тестування) | Max 8                   | Правильна відповідь на 8 тестових завдань                                                        |
|                                                    | 1-7                     | Правильна відповідь на 1-7 тестових завдань (1 бал = 1 правильна відповідь на тестове завдання). |
|                                                    | Min 0                   | Неправильні відповіді на 8 тестових завдань                                                      |

|       |    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-------|----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Іспит | 60 | <p>1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах і концепціях дисципліни.</p> <p>2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою.</p> <p>3. Здатність до самостійного поповнення знань із дисципліни й використання отриманих знань у практичній роботі.</p> |
|       | 55 | <p>1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни.</p> <p>2. Засвоєння основної літератури й знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою.</p> <p>3. Здатність до самостійного поповнення знань із дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.</p>                                                                                         |
|       | 50 | <p>1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих неточностей.</p> <p>2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою.</p> <p>3. Здатність до самостійного поповнення знань із дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.</p>                                                                    |
|       | 45 | <p>1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією.</p> <p>2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою.</p> <p>3. Помилки й суттєві неточності у відповіді на іспиті за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.</p>                   |
|       | 40 | <p>1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією.</p>                                                                                                                                                                                                                              |

|  |    |                                                                                                                                                                                                                                                      |
|--|----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  |    | <p>чання і майбутньої роботи за професією.</p> <p>2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою.</p> <p>3. Помилки у відповіді на іспиті за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.</p>         |
|  | 35 | <p>1. Прогалини в знаннях певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни.</p> <p>2. Наявність помилок у відповіді на іспиті.</p>                                                                                   |
|  | 0  | <p>1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни.</p> <p>2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.</p> |

## 9. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

### *Нормативно-правові акти*

1. Конституція України від 28.06.1996 р., зі змін. та доп.  
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
2. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р., № 995\_004. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_004#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text).
3. Конвенція ООН проти корупції від 31.10.2003 р.  
URL: [http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995\\_c16](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_c16).
4. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією від 27.01.1999 р., URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994\\_101](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101).
5. Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією від 04.11.1999 р. URL: [http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994\\_102](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_102).
6. Хартія основних прав Європейського Союзу від 07.12.2000 р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU00303>.

7. Загальна декларація прав людини: Резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 10.12.1948 р. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_015#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text).

8. Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб: Резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 23.07.1996 р. URL: [http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995\\_788](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_788).

9. Про добре (належне) адміністрування: Рекомендація Комітету Міністрів Ради Європи від 20.06.2007 р. URL: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1155877&Site>.

10. Про двадцять керівних принципів боротьби з корупцією: Резолюція Комітету Міністрів Ради Європи від 06.11.1997 р. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994\\_845#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_845#Text).

11. Про основи законодавства про антикорупційну політику: Модельний закон, затверджений постановою Міжпарламентською асамблеєю держав-членів СНД від 15.11.2003 р. URL: [http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show-/997\\_944](http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show-/997_944).

12. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-X, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.

13. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005 р. № 2747-IV, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.

14. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.

15. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 р. № 5203-VI, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text>.

16. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.02.2022 № 2073-IX, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>.

17. Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 07.06.2018 р. № 2447-VIII, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#Text>.

18. Про внесення змін до Регламенту Верховної Ради України щодо вдосконалення електронної форми

документообігу у Верховній Раді України: Закон України від 16.01.2020 р. № 469-IX, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/469-20#Text>.

19. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 р. № 794-VIII, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>.

20. Про державний кордон України: Закон України від 04.11.1991 р., № 1777-XII, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-12#Text>

21. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>.

22. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 р., № 3855-XII, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>.

23. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 р № 851-IV., зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>.

24. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги: Закон України від 5.10.2017 р. № 2155-VIII, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>.

25. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України від 23.12.1993 р., зі змін. та доп. URL: [https:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/3782-12#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3782-12#Text).

26. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>.

27. Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах: Закон України від 05.07.1994 р. № 80/94-ВР, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text>.

28. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>.

29. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. № 393/96-ВР, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

30. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.

31. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 р. № 794-VII, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>.

32. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>.

33. Про місцеві державні адміністрації: Закону України від 09.04.1999 р. № 586-XIV, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>

34. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 р. № 1698-VII, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text>.

35. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#n355>.

36. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.

37. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 01.12.2022 р. № 2807-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#n191>.

38. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: Закон України від 05.10.2017 р. № 2163-VIII, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#n24>.

39. Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг: Закон України від 15.07.2021 № 1689-IX, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689-20#Text>.

40. Про очищення влади: Закон України від 16.09.2014 р. № 1682-VII, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1682-18#Text>.
41. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.
42. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 16.03.2000 р. № 1550-III, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14#Text>.
43. Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України від 27.02.1991 р. № 791а-XII, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/791%D0%B0-12#Text>.
44. Про правотворчу діяльність: Закон України від 23.08.2023 р. № 3354-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20/conv#Text>.
45. Про природно-заповідний фонд України: Закон України від 16.06.1992 р. № 2456-XII, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12#Text>.
46. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.
47. Про публічні електронні реєстри: Закон України від 18.11.2021 р. № 1907-IX, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1907-20#Text>.
48. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.04.1992 р., № 2229-XII, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>.
49. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 02.05.2023 р. № 3077-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3077-20#Text>.
50. Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні: Закон України від 15.07.2021р. № 1667-IX, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text>.

51. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 р. № 3166-VI, зі змін. та доп. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text>.

52. Деякі питання електронної взаємодії електронних інформаційних ресурсів: постанова Кабінету Міністрів України від 08.09.2016 р. № 606. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/606-2016-%D0%BF#Text>.

53. Деякі питання реформування державного управління України: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.07.2021 № 831-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-p#Text>.

54. Деякі питання функціонування Національного центру резервування державних інформаційних ресурсів: постанова Кабінету Міністрів України від 07.04.2023 р. № 311. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/311-2023-%D0%BF#Text>.

55. Загальні правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування: наказ Національного агентства України з питань державної служби від 05.08.2016 № 158. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16#Text>.

56. Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів, затверджений Всеукраїнською конференцією прокурорів 27.04.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001900-17#Text>.

57. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.12.2020 р. № 1556-р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text>.

58. Положення про автоматизовану систему діловодства суду: рішення Ради суддів України від 02.04.2015 р. № 25. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0025414-15#Text>.

59. Про функціонування Реєстру публічних електронних реєстрів: постанова Кабінету Міністрів України від 01.09.2023 р. № 969. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/969-2023-%D0%BF#Text>.

60. Про вдосконалення порядку державної реєстрації нормативно-правових актів у Міністерстві юстиції України та скасування рішення про державну реєстрацію нормативно-правових актів: наказ Міністерства юстиції України від 12.04.2005 р. № 34/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0381-05#n16>.

61. Про затвердження Положення про порядок функціонування окремих підсистем Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: рішення Вищої ради правосуддя від 17.08.2021 р. № 1845/0/15-21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21#Text>.

62. Про затвердження Правил етичної поведінки поліцейських: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 09.11.2016 р. № 1179. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1576-16#Text>.

63. Про затвердження Правил забезпечення захисту інформації в інформаційних, електронних комунікаційних та інформаційно-комунікаційних системах: постанова Кабінету Міністрів України від 29.03.2006 р. № 373. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2006-%D0%BF#Text>.

64. Про затвердження Стратегії електронного парламентаризму на 2018-2020 роки: розпорядження Голови Верховної Ради України від 05.07.2018 р. № 278. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/278/18-%D1%80%D0%B3#n5>.

65. Про затвердження Типового положення про територіальні органи міністерства та іншого центрального органу виконавчої влади: постанова Кабінету Міністрів України від 25.05.2011 р. № 563. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/563-2011-%D0%BF#Text>.

66. Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності: указ Президента України від 10.06.1997 р. № 503/97. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/503/97>.

67. Про Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021-2023: указ Президента

України від 11.06.2021 р., № 231/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/231/2021#Text>.

68. Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації: розпорядження Кабінету Міністрів України від 3.03.2021 р. № 167-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text>.

69. Про схвалення Концепції створення Єдиної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи Центральної виборчої комісії: постанова Центральної виборчої комісії від 29.10.2021 р. № 447. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0447359-21#Text>.

70. Про схвалення Стратегії здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2025 року та затвердження плану заходів щодо її реалізації: розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.11.2021 р. № 1467-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1467-2021-%D1%80#Text>.

71. Проект Кодексу про адміністративні проступки, підготовлений Міністерством юстиції України URL: <https://news.dtki.ua/law/liability/76803-zamist-kupap-novii-kodeks-ukrayini-pro-administrativni-prostupki-oprilyudneno-projekt>

72. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року «Про Стратегію кібербезпеки України»: указ Президента України від 26.08.2021 р. № 447/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/447/2021#Text>.

73. Про схвалення Стратегії цифрової трансформації соціальної сфери: розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.10.2020 р. № 1353-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1353-2020-%D1%80>.

*Література*  
*Основна література*

1. Адміністративне право: підруч. / [Ю. П. Битяк, І. М. Балакарева, І. В. Бойко та ін.] ; за заг. ред. Ю. П. Битяка. Харків: Право, 2020. 392 с.
2. Адміністративне право: навч. посіб. для здоб. вищ. освіти / [Ю. П. Битяк, І. М. Балакарева, М. І. Белікова та ін.] ; за заг. ред. В. М. Гаращука та Р. В. Шаповала. Харків: Право, 2023. 238 с.
3. Адміністративне право України. Адміністративне судочинство в Україні: посіб. для підгот. до зовн. незалеж. оцін. / [І. М. Балакарева, М. І. Белікова, І. В. Бойко та ін.] ; за заг. ред. Н. Б. Писаренко. Харків: Право, 2020. 190 с.
4. Адміністративне право та адміністративний процес України в умовах воєнного стану: колект. монографія / [В. Галунько, С. Стеценко, А. Берlach та ін.] ; за заг. ред. В. Фелика, В. Курила. Київ: Вид-во Людмила, 2023. 702 с.
5. Адміністративне право України. Повний курс: підруч. [В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін.]. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
6. Адміністративна процедура: навч. посіб. / [І.В. Бойко, О.Т. Зима, О.М. Соловйова, А.М. Школик]; за заг. ред. І.В. Бойко. Харків: Право, 2019. 206 с.
7. Балакарева І. М., Белікова М. І. Правова природа нормативних актів органів місцевого самоврядування у сфері оподаткування *Державне будівництво та місцеве самоврядування*: зб. наук. пр. / редкол.: С. Г. Серьогіна та ін. Харків: Право, 2021. Вип. 42. С. 123-129. URL: [https://dbmsjournal.com/wp-content/uploads/2022/06/42\\_p123-138.pdf](https://dbmsjournal.com/wp-content/uploads/2022/06/42_p123-138.pdf)
8. Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади: монографія. Харків: Право, 2005. 304 с.
9. Битяк Ю. П., Матюхіна Н. П., Федчишин С. А. Публічна служба: посіб. для підгот. до іспиту / за заг. ред. Н. П. Матюхіної. Харків: Право, 2018. 260 с.
10. Битяк Ю., Бойко І., Писаренко Н. Система адміністративного права. *Право України*. 2017. № 12. С. 173-183.

11.Битяк Ю., Лученко Д. Доктрина адміністративного права України: еволюція та перспективи подальшого розвитку. *Право України*. 2021. № 10. С. 44-59.

12.Біла-Тіунова Л. Р., Стець О. М. Службове право України: підруч. Одеса: Фенікс, 2022. 771 с

13.Білокур Є. Класифікація та дескрипція функцій публічного адміністрування. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2019. № 2. С. 44 – 54. URL: [http://www.jes.nuoua.od.ua/archive/2\\_2019/2\\_2019.pdf#page=44](http://www.jes.nuoua.od.ua/archive/2_2019/2_2019.pdf#page=44).

14.Бойко І., Брієде Я. Правова природа та ознаки адміністративного акта (у порівняльному контексті Латвії та України). *Проблеми законності*. 2023. Вип. 4. С. 22 – 45.

15.Бойко І. В. Право на належне адміністрування: розуміння сутності та змісту. *Сучасні аспекти науки*. V-ий том колективної монографії / за ред. Є. О. Романенка, І. В. Жукової. Київ; Братислава: ФОП КАНДИБА Т.П., 2021. С.122-138.

16.Бойко І. В. Справа Новака Джоковича: аналіз деяких принципів адміністративної процедури. *Аналітично-порівняльне правознавство* електронне наукове видання. 2021. № 4. С. 128-133. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/254405/251633>.

17.Бойко І. В., Соловйова О. М. Європейські стандарти та український концепт адміністративної процедури. *Modern researches: progress of the legislation of Ukraine and experience of the European Union: Collective monograph*. Riga: Izdevniecība “Baltija Publishing”, 2020. Р. 442 – 462.

18.Бойко І. Євроінтеграційний зміст і значення Закону України «Про адміністративну процедуру». *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. № 4. Ч. 1. С. 190–198.

19.Бойко І. Предмет регулювання та сфера дії Закону України «Про адміністративну процедуру». *Адміністративне право і процес*. 2022. № 4. С. 17–32. <https://doi.org/10.17721/2227-796X.2022.4.02>.

20.Бойко І. Роль і значення адміністративної процедури у публічному адмініструванні. *Науковий вісник Ужгородського*

національного університету. Серія: «Право». 2022. № 69. С. 229 – 236.

21.Бойко І. Роль судової практики у формуванні концепції адміністративної процедури. *Адміністративне право і процес*. 2020. № 3 (30). С. 27 – 39.

22.Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Харків: Право, 2020. Т. 5. Адміністративне право / редкол.: Ю. П. Битяк (голова) та ін. 960 с.

23.Галіцина Н. Адміністративний акт як інструмент публічного адміністрування. *Новітні досягнення та вектори розвитку сучасної юриспруденції*: монографія / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Львів-Торунь: Ліга-Прес, 2021. С. 142-172.

24.Галіцина Н. В. Принципи «good governance» і «good administration» в адміністративному праві. *Юридичний бюлетень*. 2020. Вип. 13. С. 101-110.

25.Гаращук В. М. Контроль та нагляд у державному управлінні: монографія. Харків: Фоліо, 2002. 176 с.

26.Дем'янчук Ю. В. Концепція адміністративно-правових режимів. *Актуальні проблеми держави і права*. 2014. Вип. 72. С. 305-309.

27.Задоя В. Правова природа захисту суб'єктивних публічних прав осіб в адміністративному праві. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2023. № 2. С. 191-196. URL: [https://visnik.dduvs.in.ua/?page\\_id=385](https://visnik.dduvs.in.ua/?page_id=385).

28.Запобігання політичній корупції в умовах повоєнної відбудови України. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом*. Політичні науки та публічне управління. № 3 (63). 2023. С. 70-77. URL: [https://doi.org/10.32689/2523-4625-2022-3\(63\)-10](https://doi.org/10.32689/2523-4625-2022-3(63)-10).

29.Зима О. Т. Про адміністративний договір: сучасні проблеми правового регулювання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Право». 2019. № 58. Т. 1. С. 27-32. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2020/12/No.58-1.pdf>

30.Ігнатченко І. Г. Актуальні проблеми механізму адміністративно-правового регулювання захисту та гарантування прав на свободу думки, совісті, релігії в Україні. *Право і суспільство*. 2022. № 5. С. 147-154.

31.Ігнатченко І. Г. Державно конфесійні відносини в Україні в сучасних умовах: світовий досвід та вітчизняна практика. *Право і суспільство*. 2023. № 1. С. 178-185. URL: [http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2023/1\\_2023/26.pdf](http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2023/1_2023/26.pdf)

32.Ігнатченко І. Г. Сутність та значення культурних прав людини у державі: *Наукові перспективи*. 2021. № 10 (16). С. 206-224.

33.Коваленко Н. В. Теорія адміністративно-правових режимів: монографія. Запоріжжя: Гельветика, 2017. 432 с.

34. Ковальский В. С., Миколенко О. М., Стрельцов Є. Л., Клименко О. І. Науково-практичний коментар Закону України «Про запобігання корупції» Київ: Юрінком Інтер, 2018. 380 с. URL: [https://wiki.nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/10/1523446135commentary\\_corruption.pdf](https://wiki.nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/10/1523446135commentary_corruption.pdf)

35.Коломоєць Т. О., Колпаков В. К., Шарая А. А. Принципи публічної служби: чи доцільним є формування нормативної моделі в умовах реалізації євроінтеграційних прагнень України. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*. Серія «Юридичні науки». 2023. № 6. Т. 34 (73). С. 101-108.

36.Коломоєць Т., Колпаков В. Доктрина та предмет: сутність і зміст адміністративного права. *Право України*. 2021. № 10. С. 12-27.

37.Комзюк А. Т., Комзюк М. А., Липій Є. А. Адміністративно-правовий режим воєнного стану, введеного в Україні у зв'язку з московською військовою агресією. *Науковий вісник публічного і приватного права*. 2022. Вип. 3. С. 100-106. URL: <http://www.nvppp.in.ua/vip/2022/3/18.pdf>

38.Кузніченко С. О. Надзвичайні адміністративно-правові режими: зарубіжний досвід та українська модель: монографія. Одеса, 2011. 323 с.

39. Кузьменко О. В. Адміністративна відповідальність: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2021. 568 с.

40. Лавренова О. І., Неугодніков А. О., Стрельников А. В. Правові акти публічної адміністрації: навч. посіб. Одеса, 2019. 61 с.

41. Лученко Д. В. Механізм оскарження в адміністративному праві: теоретичні й прикладні аспекти: монографія. Харків: Право, 2017. 440 с.

42. Лученко Д. В., Мелкіс Д. Електронні ініціативи як інструмент електронної демократії. *Права людини в умовах цифрової трансформації суспільства*: монографія / [Д. В. Лученко, О. В. Капліна, В. Я. Настюк та ін.] ; за ред. Д. В. Лученка. Харків: НІОУ ім. Ярослава Мудрого, 2022. С. 88-109.

43. Маковська О. В. Поняття і класифікація адміністративних режимів у теорії адміністративного права. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2015. Вип. 3. С. 196-199.

44. Мандюк О. О. Індивідуальні адміністративні акти: теорія та практика застосування: дис. ... канд. юрид. наук. Львів, 2017. 214 с.

45. Маслова А. Алгоритм системного дослідження публічної адміністрації як наукової категорії. *Юридичний вісник*. 2020. № 3. С. 18-28. URL: [http://www.yurvisnyk.in.ua/v3\\_2020/4.pdf](http://www.yurvisnyk.in.ua/v3_2020/4.pdf)

46. Маслова А. Визначення правової природи публічної адміністрації у працях учених – адміністративістів: узагальнений огляд підходів. *Актуальні проблеми держави і права*. 2020. № 10. С. 97-106. URL: <http://www.apdp.in.ua/v87/12.pdf>

47. Маслова А. Публічна адміністрація як системне утворення: аналіз мети, компонентів і структури. *Juris Europensis Scientia*. 2020. № 2. С. 50-55. URL: [http://www.jes.nuoua.od.ua/archive/2\\_2020/2\\_2020.pdf#page=50](http://www.jes.nuoua.od.ua/archive/2_2020/2_2020.pdf#page=50).

48. Мілієнко О. А. Теоретико-прикладні аспекти застосування адміністративних актів: автореф. дис. ... д-ра. юрид. наук. Запоріжжя, 2021. 30 с.

49. Мілієнко О. Європейські та світові стандарти здійснення процедури прийняття адміністративних актів. *Прикар-*

патський юридичний вісник. 2020. № 6 (35). С. 134-138. URL: [https://doi.org/10.32837/pyuv.v0i6\(35\).705](https://doi.org/10.32837/pyuv.v0i6(35).705).

50. Пайда Ю. Публічна адміністрація як об'єкт адміністративно-правового регулювання. *Правовий часопис Донбасу*. 2020. № 3 (72). С. 145-154. URL: <https://ljd.dnuvs.ukr.education/wp-content/uploads/2022/01/16-pajda.pdf>

51. Панасюк О. В. Адміністративно-деліктне право України: теоретичні питання розвитку та реформування: дис. ... д-ра юрид. наук: Дніпро, 2021. URL: [https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/science/rada/new\\_d0872702/36\\_1/d.pdf](https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/science/rada/new_d0872702/36_1/d.pdf)

52. Публічна служба. Зарубіжний досвід та пропозиції для України: монографія / за заг. ред. В. П. Тимошука, А. М. Школика. Київ: Конус-Ю, 2007. 735 с.

53. Пухтецька А. А. Європейські принципи адміністративного права: монографія / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. Київ: Логос, 2014. 237 с.

54. Радішевська О. Р. Адміністративне право України в умовах європеїзації: монографія. Київ: Талком, 2020. 720 с.

55. Радішевська О. Р. Дефініції поняття «публічна адміністрація» в українській та європейській науках адміністративного права: когерентність доктринальних поглядів. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 3. С. 206 – 210. URL: [https://par-journal.in.ua/wp-content/uploads/2020/08/3\\_2018.pdf#page=206](https://par-journal.in.ua/wp-content/uploads/2020/08/3_2018.pdf#page=206).

56. Разметаєва Ю. С. Доктрина та практика захисту прав людини: навч. посіб. Київ: ФОП Голембовська О.О., 2018. 64 с.

57. Рябченко Я. С. Нормативно-правове регулювання процедури захисту суб'єктивних публічних прав учасників адміністративних відносин під час курсу України на європейську та євроатлантичну інтеграцію. *Нове Українське право*. 2022. № 4. С. 132-136. URL: <http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/405/359>

58. Славко А. С. Типологія адміністративно-правових режимів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук., Харків, 2020. 19 с.

59. Службове право України: навч. посіб. / за заг. ред. А. І. Берлача. Київ: Київський університет, 2023. 479 с.

- 60.Соболь Є. Загальна характеристика публічно-сервісної діяльності як складової адміністративної діяльності органів публічної адміністрації. *Наукові записки*. Серія: «Право». 2019. № 6. С. 50-53. URL: [https://cusu.edu.ua/images/nauk\\_zapiski/pravo/6\\_2019/50-54.pdf](https://cusu.edu.ua/images/nauk_zapiski/pravo/6_2019/50-54.pdf)
- 61.Соболь Є. Формування правової категорії «суб'єкт публічної адміністрації». *Актуальні проблеми правознавства*. 2018. № 4 (16). С. 86-93. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/33300/1/%D0%A1%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D0%BB%D1%8C.pdf>
- 62.Соловйова О. Еволюційна трансформація наукових поглядів на категорію «адміністративні послуги». *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: «Юриспруденція». 2022. № 56. С. 46-49. URL: <https://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc56/juspradenc56.pdf#page=46>.
- 63.Соловйова О. Адміністративні та публічні послуги як віддзеркалення сервісної функції публічної адміністрації. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 7. С. 279-283. URL: [http://lsej.org.ua/7\\_2022/65.pdf](http://lsej.org.ua/7_2022/65.pdf).
- 64.Соловйова О. М. Цифрові тренди законодавства у сфері адміністративної процедури. *Digital Trends and Anti-Corruption Reforms in Public Administration: scientific monograph*. / ed. of D. Luchenko, T. Kolomoets, I. Boiko. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2023. P. 179-191. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-369-9-4>.
- 65.Спасенко В. О. Компетенція суб'єкта публічного адміністрування: поняття і структура. *Проблеми сучасних трансформацій*. Серія: Право, публічне управління та адміністрування. 2022. № 4. URL: <https://reicst.com.ua/pmtl/article/view/2022-4-01-05/2022-4-01-05>.
- 66.Стеценко С. Предмет адміністративного права як «вічнозелений» сюжет адміністративно-правової науки. *Право України*. 2019. № 5. С. 29-45.
- 67.Ступак Д. Б., Пашинський В. Й. Особливі адміністративно-правові режими в зарубіжних країнах: досвід Сполуче-

них Штатів Америки та Франції. *Академічні візії*. 2023. № 25. С. 1-8 URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/800>.

68.Сьоміна В. А. Адміністративна відповідальність в системі адміністративного права. *Питання адміністративного права*. Кн. 2. / [відп. за вип. Н. Б. Писаренко]. Харків: Оберіг, 2018. С. 157-161.

69.Сьоміна В. А. Презумпція невинуватості та нові підходи до визначення вини як ознаки суб'єктивної сторони адміністративного правопорушення. *Оновлення адміністративно-деліктного законодавства в Україні: актуальні ідеї та їх обговорення*: зб. тез за матеріалами панельної дискусії VII Міжнарод. юрид. форуму (м. Харків, 26 верес. 2023 р.). Харків: НІОУ імені Ярослава Мудрого, 2023. С. 67-70. URL: [http://nauka.nlu.edu.ua/nauka/download/zbirniki\\_konf/26.09.2023.pdf](http://nauka.nlu.edu.ua/nauka/download/zbirniki_konf/26.09.2023.pdf)

70.Терещук В. В. Правовий статус суб'єктів публічного адміністрування. дис. ... канд. юрид. наук., 2020. 282 с. URL: [http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/38567/1/disertacija-tereschuk-v\\_-v\\_-na-sajt.pdf](http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/38567/1/disertacija-tereschuk-v_-v_-na-sajt.pdf)

71.Тимошук В. Адміністративні послуги: посіб. Швейцарсько-український проект підтримка децентралізації в Україні – DESPRO. Київ: Софія-А, 2012. 104 с.

72.Тимошук В. Теоретичні та практичні виклики становлення загальної адміністративної процедури в Україні. *Право України*. 2021. № 10. С. 28-43.

73.Федчишин С. А. Забезпечення рівного доступу до державної служби: окремі питання змістовної характеристики та законодавчого регулювання. *Публічне право*. 2022. № 2 (46). С. 43-50. URL: <https://www.publichne-pravo.com.ua/files/46/4.pdf>

74.Федчишин С. А. Правообмеження державних службовців щодо партійної належності: українська модель в умовах впровадження європейських стандартів. *Ампаро*. 2022. Спец. випуск. Т. 2. С. 123-129. URL: <https://law.journalsofznu.zp.ua/archive/visnik-spec-2-2022/18.pdf>

75.Федчишин С. А., Федчишина К. В., Спасенко В. О. Релігійна нейтральність як принцип державної служби: від обґрунтування до формалізації в Законі України «Про державну служ-

бу». *Human rights and public governance in modern conditions*: monograph. Riga: Baltija Publishing, 2023. С. 792-808.

76.Федчишин С. А. Дипломатична служба України: проблеми теорії, організації та правового забезпечення: монографія. Харків: Право, 2020. 528 с.

77.Хомишин І. Добросесність як складова діяльності публічних посадових осіб у контексті боротьби з корупцією. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: «Юридичні науки». № 4 (32). 2021. С. 62-67. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2021/dec/25916/12.pdf>.

78.Цвіркун Ю. Правова природа та призначення публічної адміністрації: узагальнений історіографічний аналіз доктринальних підходів та сучасне її розуміння. *Jurnalul Juridic National: teorie si practica*. 2018. № 2. С. 52-58. URL: [https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag\\_file/52-58\\_2.pdf](https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/52-58_2.pdf)

79.Чеченко К. О. Принцип добросесності державної служби: етимологія та генеза морально-етичної норми. *Київський часопис права*. 2022. № 1. С. 143-151. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/dbe80257-d6c9-4822-a092e2e2a8a0c57e/content>.

80.Чорна В. Г. Поняття та особливості адміністративно-правових режимів обмежувального спрямування. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія: «Юридичні науки». 2018. Вип. 4. Т. 2. С. 36-39.

81.Чуб А. В. Суб'єктивні публічні права приватної особи як інститут адміністративного права. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського*. Серія: «Юридичні науки». 2020. № 5. Т. 31 (70). С.89-93. URL: [https://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/5\\_2020/18.pdf](https://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/5_2020/18.pdf)

82.Школик А. М. Адміністративно-процедурне законодавство в Україні: становлення та систематизація: дис.... д-ра. юрид. наук. Запоріжжя, 2021. 417 с. URL: [http://phd.znu.edu.ua/page/dis/07\\_2021/Shkolyk.pdf](http://phd.znu.edu.ua/page/dis/07_2021/Shkolyk.pdf)

83.Школик А. М. Концепція доброго адміністрування та її вплив на адміністративно-процедурне законодавство. *Вісник*

Львівського університету. Серія юридична. 2018. Вип. 66. С. 138-146.

84.Boiko I. V., Zyma O. T., Mekh Yu. V., Soloviova O. M., Somina V. A. Administrative Procedure: European Standards and Conclusions for Ukraine. *Journal of Advanced Research in Law and Economics*. 2019. Vol. X. Issue 7 (45). P. 1968 – 1975. DOI:10.14505/jarle.v10.7(45).03.

85.Fedchyshyn S., Matyukhina N. Legal Regulation of Political Impartiality of the Civil Service in Ukraine. *The institutionalisation of public relations in the fight against corruption: the experience of countries of Eastern and Western legal traditions (universal theoretical framework for relevant anti-corruption law of Ukraine)*: monograph. Vol. 2. Tallinn: Baltija Publishing, 2019. P. 25-45.

86.Recommendation on Public Integrity. 2017. URL: <https://www.oecd.org/gov/ethics/OECD-Recommendation-Public-Integrity.pdf>.

87.Riabchenko Ya, Serdiuk O., Us M. On the problems of state forms of protection of subjective rights of participants in banking legal relations. financial and credit activity-problems of theory and practice. *International Journal of Business and Economics Research*. 2020. Vol. 2. Issue 33. P. 58-64. URL: [https://www.researchgate.net/publication/343950631\\_ON\\_THE\\_PROBLEMS\\_OF\\_STATE\\_FORMS\\_OF\\_PROTECTION\\_OF\\_SUBJECTIVE\\_RIGHTS\\_OF\\_PARTICIPANTS\\_IN\\_BANKING\\_LEGAL\\_RELATIONS](https://www.researchgate.net/publication/343950631_ON_THE_PROBLEMS_OF_STATE_FORMS_OF_PROTECTION_OF_SUBJECTIVE_RIGHTS_OF_PARTICIPANTS_IN_BANKING_LEGAL_RELATIONS).

88.Services of General Interest: Glossary and Terms Explained November 2007 – <https://www.eapn.eu/images/stories/docs/services-glossary-en.pdf>.

89.Stuart C. Gilman Ethics. Codes and Codes of Conduct as Tools for Promoting an Ethical and Professional Public Service: Comparative Successes and Lessons. 2005. URL: <https://www.oecd.org/mena/governance/35521418.pdf>

*Додаткова література*

1. Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією: наук.-практ. комент. / [С. С. Чернявський, Р. А. Сербин, І. Д. Пастух та ін.]. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2020. 90 с.
2. Актуальні проблеми адміністративно-деліктного права України: матеріали круглого столу (31 жовт. 2023 р., м. Вінниця). Вінниця: ХНУВС, 2023. 109 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/a5bc2509-2f8d-4656-86b2-12844a30a847/content>.
3. Банчук О.А. Доповідь «Адміністративно-деліктне законодавство в Європейських державах і пропозиції щодо його реформування в Україні». *Юридичний електронний науковий журнал*. 2016. № 2. С. 183-185. URL: [http://www.lsej.org.ua/2\\_2016/53.pdf](http://www.lsej.org.ua/2_2016/53.pdf)
4. Басс В. О., Корж-Ікаєва Т. Г. Правовий режим воєнного стану та його адміністративно-правове забезпечення в умовах повномасштабного збройного конфлікту в Україні. *Юридичний електронний науковий журнал*. 2023. № 5. С. 489-492. URL: [http://lsej.org.ua/5\\_2023/122.pdf](http://lsej.org.ua/5_2023/122.pdf)
5. Бевз С. І., Пороховата Є. О., Висоцька А. А. Питання правової визначеності адміністративного договору. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 12. 2021. С. 222-225. URL: [http://www.lsej.org.ua/12\\_2021/55.pdf](http://www.lsej.org.ua/12_2021/55.pdf)
6. Белікова М. І., Битяк О. В., Егутідзе М. Дотримання прав людини в умовах цифрових перетворень у сфері адміністративної відповідальності. *Права людини в умовах цифрової трансформації суспільства*: монографія / [Д. В. Лученко, О. В. Капліна, В. Я. Настюк та ін.] ; за ред. Д. В. Лученка. Харків, НЮУ ім. Ярослава Мудрого, 2022. С.165-185.
7. Битяк О. В. До питання удосконалення законодавства про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 11. С. 376-38. URL: [http://www.lsej.org.ua/11\\_2021/97.pdf](http://www.lsej.org.ua/11_2021/97.pdf)
8. Борбунюк О. О. Щодо визначення нормативно-правового акта в адміністративному праві. *Проблеми законності*. 2014. Вип. 125. С. 160-168.

9. Георгієвський Ю.В., Глібоко С.В., Петрова Н. Штучний інтелект в українському судочинстві: проблеми запровадження та перспективи розвитку / *Права людини в умовах цифрової трансформації суспільства*: монографія / [Д. В. Лученко, О. В. Капліна, В. Я. Настюк та ін.] ; за ред. Д. В. Лученка. Харків, НЮУ ім. Ярослава Мудрого, 2022. С.205-225.

10. Глазун О. Право на належне управління: сутність та перспективи впровадження в контексті реформування державної служби. *Адміністративне право і процес*. 2017. № 9. С. 120 – 124.

11. Євсюкова О. В. Концептуальні засади побудови сервісно-орієнтованої держави. *Публічне управління розвитком регіонів у процесі побудови сервісно-орієнтованої держави: теорія, методологія та практика*: монографія / за заг. ред. Н. В. Васильєвої, О. І. Васильєвої. Київ: НАДУ, 2018. 303 с.

12. Калімбет А. Л., Сідор М. І. Нормативні та індивідуальні акти як інструменти діяльності публічної адміністрації у сфері телебачення та радіомовлення. *Вісник НТУУ «КПІ»*. Політологія. Соціологія. Право. Вип. 3 (47) 2020. С. 65-70. URL: [https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/47145/1/VPSP2020-3\\_65-70.pdf](https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/47145/1/VPSP2020-3_65-70.pdf)

13. Карабін Т. Сучасні теорії публічної адміністрації та їх вплив на реформування публічної адміністрації в Україні. *Геополітика України: історія і сучасність*. 2016. Вип. 1. С. 112-120.

14. Коваленко Н. Адміністративно-правовий режим використання природних ресурсів. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2020. № 1. С. 61-67. URL: [http://pjuv.pnuoua.od.ua/v2\\_2019/14.pdf](http://pjuv.pnuoua.od.ua/v2_2019/14.pdf)

15. Комзюк А. Т. Адміністративно-деліктне право: деякі актуальні проблеми реформування. *Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України*: зб. наук. пр. Харків: ХНУВС, 2020. С. 33-35. URL: [https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/29\\_05\\_2020/pdf/8.pdf](https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/29_05_2020/pdf/8.pdf)

16. Кравчук М. Ю. Правове забезпечення адміністративно-правового режиму надзвичайної екологічної ситуації як інструмент протидії біотероризму. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2018. Вип. 6. Т. 3. С. 75-80.

17. Кузнiченко С. О., Голуб В. О. Воєнний стан: закордонний досвiд та українська модель: монографiя. Одеса, 2019. 244 с.

18. Легеза Є. О. Теорiя публiчних послуг: адмiнiстративно-правова складова: монографiя. Херсон: Гельветика, 2016. 452 с.

19. Набокова О.Г. Публiчне адмiнiстрування: наукове трактування, види, мiсце в сучаснiй системi правових категорiй. дис. ... канд. юрид. наук., 2024. 221 с. URL: [http://phd.znu.edu.ua/page/dis/02\\_2024/Nabokova.pdf](http://phd.znu.edu.ua/page/dis/02_2024/Nabokova.pdf)

20. Настюк В. Я., Белєвцева В. В. Адмiнiстративно-правовi режими в Українi: монографiя. Харкiв: Право, 2009. 128 с.

21. Омелян О. Публiчно-сервісна дiяльнiсть як спосiб реалiзацiї сутностi сервісної держави. *Актуальнi проблеми правознавства*. 2020. Вип. 3. С. 76-81. URL: <http://dspace.wupn.edu.ua/bitstream/316497/41490/1/Омелян.pdf>.

22. Оновлення адмiнiстративно-делiктного законодавства в Українi: актуальнi iдeї та їх обговорення: зб. тез за матерiалами панельної дискусiї VII Мiжнарод. юрид. форуму (м. Харкiв, 26 верес. 2023 р.). Харкiв: НЮУ iменi Ярослава Мудрого, 2023. 84с. URL: [http://nauka.nlu.edu.ua/nauka/download/zbirniki\\_konf/26.09.2023.pdf](http://nauka.nlu.edu.ua/nauka/download/zbirniki_konf/26.09.2023.pdf).

23. Правовi засади протидiї корупцiї в системi публiчної служби: монографiя / [В. М. Гаращук, I. М. Балакарева, В. I. Бенедик та iн.] ; за заг. ред. В. М. Гаращука. Харкiв: ФОП Панов А.М., 2017. 240 с. URL: <https://dbms.institute/files/nd/22.pdf>.

24. Славко А. С. Iсторичний розвиток концепцiї надзвичайних режимiв. *Науковий вiсник Херсонського державного унiверситету*. Серiя «Юридичнi науки». 2018. Вип. 2. Т. 1. С. 189–192.

25. Тарнавський Ю. А. Технологiї захисту iнформацiї: пiдруч. Киiв: КПi iм. Iгоря Сiкорського, 2018. 162 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/c50a89f5-ef09-4821-b7d6-f402882f2bd4/content>.

26. Тернушак М. Сучасний стан та перспективи розвитку публічної адміністрації щодо надання адміністративних послуг. *Актуальні проблеми правознавства*. 2019. № 3. С. 76-81. URL: <https://appj.wunu.edu.ua/index.php/appj/article/view/762>.

27. Цвігун Д. П. Особливості реалізації адміністративно-правових режимів у діяльності правоохоронних органів та органів, що входять до сфери управління МВС України. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2023. № 4. С. 88-93. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2023/4/17.pdf>

28. Шило С. М. Особливості застосування законодавства щодо запобігання корупції в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Право». 2022. Вип. 74. Ч. 2. С.86-93. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2023/01/18-1.pdf>.

29. Чуб А. В. Концепція суб'єктивних публічних прав приватної особи: адміністративно правовий аспект: автореф. дис. ... д-ра. юрид. наук. Запоріжжя, 2021. 34 с.

30. Harashchuk V. The problem of the interpretation of certain norms of Ukrainian anti-corruption legislation. *Щорічник українського права*. 2018. № 10. С. 104-110.

31. Meyer-Sahling J.-H. Civil Service Reform in Post-Communist Europe: The Bumpy Road to Depoliticisation. *West European Politics*. 2017. Vol. 27. № 1. P. 71-103. URL: [https://www.academia.edu/21073818/Civil\\_service\\_reform\\_in\\_post\\_communist\\_Europe\\_the\\_bumpy\\_road\\_to\\_depoliticisation?rhid=28030504875&swp=rr-rw-wc-77925862](https://www.academia.edu/21073818/Civil_service_reform_in_post_communist_Europe_the_bumpy_road_to_depoliticisation?rhid=28030504875&swp=rr-rw-wc-77925862)

32. Minakova Ye., Nalyvaiko I. Application of mediation in the resolution of public legal disputes with the participation of local governments. *KELM*. 2022. № 3 (47). P. 223-227.

33. Nepsha O. Integrity in public administration: doubtful practical value of ethical and philosophical categories in preventing corruption (on the example of the public integrity council activity). *Public Administration and Regional Development*. 2023. № 8. P. 1081-1107. URL: [https://www.researchgate.net/publication/377984769\\_Integrity\\_in\\_public\\_administration\\_doubtful\\_practical\\_](https://www.researchgate.net/publication/377984769_Integrity_in_public_administration_doubtful_practical_)

value\_of\_ethical\_and\_philosophical\_categories\_in\_preventing\_corruption\_on\_the\_example\_of\_the\_public\_integrity\_council\_activity.

34. Public Administration Reforms in Eastern European Union Member States: Post-Accession Convergence and Divergence / ed. by P. Kovac and M. Bileisis. Ljubljana, Vilnius: University of Ljubljana Press, Mykolas Romeris University Press, 2017. 501 p.

35. Tofan M. European Civil Service. The Principles of the Legal Framework in force. *Juridical Tribune*. 2013. Vol. 3. Issue 2. P. 250-258. URL: <https://ideas.repec.org/a/asr/journl/v3y2013i2p250-258.html>.

#### *Інтернет-ресурси*

Адміністративна процедура. URL: <https://adminprocedure.org.ua/pages/1>

Єдиний вебпортал державних послуг «ДіЯ». URL: <https://diia.gov.ua/>.

Єдиний державний портал електронних адміністративних послуг. URL: <https://diia.gov.ua/>.

Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів. URL: <https://www.reestrnpa.gov.ua/REESTR/RNAweb.nsf/wpage/RnaAbout?OpenDocument>

Національний реєстр електронних інформаційних ресурсів. URL: <https://eresources.gov.ua/>.

Офіційний веб-портал Національного антикорупційного бюро України. URL: <https://nabu.gov.ua/>.

Офіційний веб-портал Transparency International Ukraine. URL: <https://ti-ukraine.org/en>

Офіційний веб-портал Бюро економічної безпеки України. URL: <https://esbu.gov.ua/>.

Офіційний веб-портал Верховного Суду. URL: [https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik\\_sprav/](https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/)

Офіційний веб-портал Верховної Ради України. Нормативно-правова база України (База даних «Законодавство України»). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>.

Офіційний веб-портал Вищого антикорупційного суду.

URL: <https://hcac.court.gov.ua/hcac/>

Офіційний веб-портал Державного бюро розслідувань України. URL: <https://dbr.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Єврокомісії. URL: [https://commission.europa.eu/index\\_en](https://commission.europa.eu/index_en)

Офіційний веб-портал Європейського суду з прав людини. URL: <https://www.echr.coe.int/>.

Офіційний веб-портал Єдиного державного реєстру судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua>

Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>

Офіційний веб-портал Конституційного Суду України. URL: <https://ccu.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Міністерства внутрішніх справ України. URL: <http://www.mvs.gov.ua/>.

Офіційний веб-портал Міністерства цифрової трансформації України. URL: <https://thedigital.gov.ua/>.

Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Національного агентства з питань запобігання корупції. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/>

Офіційний веб-портал Національного агентства України з питань державної служби. URL: <https://nads.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Національної поліції України. URL: [pru.gov.ua/](http://pru.gov.ua/)

Офіційний веб-портал Організації об'єднаних націй. URL: <https://ukraine.un.org/uk>

Офіційний веб-портал Офісу Віцепрем'єрки з питань європейської та євроатлантичної інтеграції. URL: <https://eu-ua.kmu.gov.ua/>.

Офіційний веб-портал Офісу Генерального прокурора України. URL: <https://www.gp.gov.ua/>.

Офіційний веб-портал ПАРС. URL: <https://www.coe.int/en/web/deputy-secretary-general/home>.

Офіційний веб-портал Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua>

Офіційний веб-портал Ради Європи. URL: <https://www.coe.int/en/web/portal/home>.

Офіційний веб-портал регіональної програми програмою ЄС для підтримки цифрової трансформації «EU4Digital». URL: <https://eufordigital.eu/>.

Офіційний веб-портал Служби безпеки України. URL: <https://ssu.gov.ua/>.

Офіційний веб-портал Судової влади України. URL: <https://court.gov.ua/>.

Офіційний веб-портал Центру адаптації інституту державної служби до стандартів Європейського Союзу. URL: <http://www.center.gov.ua>

Портал відкритих даних. URL: <https://data.rada.gov.ua/open/data/zak>.

Система електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів «Трембіта». URL: <https://trembita.gov.ua/>.

Services of general interest. Find out what services of general interest are and what the EU does to ensure citizens have access to them. URL: [https://ec.europa.eu/info/topics/single-market/services-general-interest\\_en/](https://ec.europa.eu/info/topics/single-market/services-general-interest_en/)

## З М І С Т

|                                                                                     |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1. Вступ.....                                                                       | 3  |
| 2. Програма навчальної дисципліни “Актуальні проблеми адміністративного права”..... | 11 |
| 3. Загальний розрахунок годин лекцій, практичних занять та самостійної роботи.....  | 16 |
| 4. Завдання до практичних занять та самостійної роботи.....                         | 17 |
| Тема 1. Доктринальні засади адміністративного права.....                            | 17 |
| Тема 2. Суб’єктивні публічні права: наукові підходи до розуміння.....               | 20 |
| Тема 3. Публічна адміністрація: інституційні та функціональні основи.....           | 22 |
| Тема 4. Акти публічної адміністрації.....                                           | 25 |
| Тема 5. Проблеми цифровізації публічної влади.....                                  | 28 |
| Тема 6. Концепція сервісної держави.....                                            | 31 |
| Тема 7. Концепція належного адміністрування.....                                    | 34 |
| Тема 8. Публічна служба: європеїзація та проблеми реформування.....                 | 37 |
| Тема 9. Добросесність публічної служби.....                                         | 41 |
| Тема 10. Актуальні проблеми адміністративно-деліктного права .....                  | 43 |
| Тема 11. Адміністративно-правові режими .....                                       | 47 |
| 5. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять.....              | 50 |
| 6. Самостійна робота здобувачів вищої освіти.....                                   | 50 |
| 7. Освітні технології та методи навчання.....                                       | 51 |
| 8. Форми педагогічного контролю та система оцінювання.....                          | 51 |
| 9. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....      | 54 |

Навчальне видання

# **АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА**

## **НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

**для здобувачів вищої освіти  
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти  
галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право»**

У к л а д а ч і: ГАРАЩУК Володимир Миколайович,  
ФЕДЧИШИН Сергій Анатолійович,  
ГЕОРГІЄВСЬКИЙ Юрій Валентинович,  
БЄЛІКОВА Марина Іванівна,  
БОЙКО Ірина Володимирівна,  
ЗИМА Олександр Тарасович,  
ІГНАТЧЕНКО Ірина Георгіївна,  
КОВТУН Марина Сергіївна,  
РЯБЧЕНКО Ярослава Степанівна,  
СОЛОВІЙОВА Ольга Миколаївна,  
СПАСЕНКО Вікторія Олександрівна,  
СЬОМІНА Валентина Анатоліївна.

Відповідальний за випуск *С. А. Федчишин*